

Nr 59

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om investeringsavgift för år 1956, m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 7 oktober 1955 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 205, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen följande förslag till

- 1) förordning om investeringsavgift för år 1956; samt
- 2) förordning om avgift vid investering i motorfordon år 1956 (särskild investeringsavgift).

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

I propositionen lämnas en redogörelse för det ekonomiska läget. Av redogörelsen framgår att en skärpning av den internationella konjunkturen skett under år 1955. Inom det svenska näringslivet konstateras expansiva tendenser framför allt i fråga om företagens investeringar och i avseende å förvärv av varaktiga konsumtionsvaror, särskilt bilar. Då en fortsatt restriktivitet i den ekonomiska politiken på grund härav finnes ofrånkomlig, föreslås i propositionen att de avgifter på investeringar inom rörelse och jordbruk samt i motorfordon som tidigare beslutats för 1955 även skall uttagas på investeringar som äger rum 1956. För de nya avgifterna föreslås skola gälla i hudsak samma bestämmelser som för 1955 års avgifter.

De ovannämnda *författningsförslagen* är av följande lydelse.

1) Förslag

till

förordning om investeringsavgift för år 1956

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Fysisk eller juridisk person, som under det beskattningsår för vilket taxering till statlig inkomstskatt äger rum i första instans år 1957 verkställt investering av nedan angivet slag inom någon av förvärvskällorna jordbruksfastighet, annan fastighet eller rörelse och som icke är frikallad från skyldighet att erlägga sådan skatt för inkomst av samma förvärvskälla,

skall i enlighet med vad i denna förordning sägs till staten erlægga investeringsavgift.

Från avgiftsskyldighet som i föregående stycke sägs frikallas partihandelsbolag och detaljhandelsbolag, som avses i rusdrycksförsäljningsförordningen den 26 maj 1954, Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolet, Svenska skifferoljeaktiebolaget, Svenska lagerhusaktiebolaget, Aktiebolaget Svensk torvförädling, Aktiebolaget Ceaverken, Aktiebolaget Aerotransport och Aktiebolaget Atomenergi, så ock aktiebolag och ekonomisk förening däri kommun äger mer än nio tiondelar av aktie- eller andelskapitalet under förutsättning att bolaget eller föreningen icke driver byggnadsverksamhet. Från avgiftsskyldighet frikallas vidare föreningar och bolag som avses i 24 § 3 mom. kommunalskattelagen samt vidare folketshusförening, folkparksförening och annan liknande organisation med uppgift att tillhandahålla samlingslokal ävensom annan i ideellt syfte verksam organisation, som tillhandahåller dylik lokal.

2 §.

Till sådan investering inom förvärvskällan *jordbruksfastighet*, som föranleder uttagande av investeringsavgift (avgiftspliktig investering), hänföres

a) i fråga om byggnad:

ny-, till- och ombyggnad samt reparation och underhåll av byggnad till den del densamma användes för annat ändamål än bostadsändamål; samt

b) i fråga om maskiner och andra för jordbruksdriften avsedda döda inventarier med en beräknad varaktighetstid av mer än tre år:

nyuppsättning, ersättningsanskaffning och sådana förbättringsåtgärder, som icke äro att hänföra till normalt underhåll.

Vad i föregående stycke sägs skall icke äga tillämpning, när fråga är om förvärv av tillgång i samband med övertagande av jordbruk med äganderätt eller på arrende eller efter utarrendering under förutsättning att tillgången i fråga nyttjats i det övertagna jordbruket. Ej heller skall investeringsavgift uttagas då fråga är om nyuppsättning som verkstälts under det beskattningsår, då jordbruksfastighet förvärvats eller jordbruksarrende tillträtts eller jordbruk övertagits efter utarrendering.

3 §.

Till avgiftspliktig investering inom förvärvskällan *annan fastighet* hänföres

a) i fråga om fastighet med undantag för sådana till byggnad hörande fasta maskiner, som vid fastighetstaxeringen åsatts särskilt maskinvärde:

grundförbättring å fastigheten, förvärv av byggnad genom köp eller därmed jämförligt fång, ny-, till- och ombyggnad samt reparation och underhåll av byggnad, dock att — när investeringen avser personalbostäder — allenast utfört reparations- och underhållsarbete skall anses som avgiftspliktig investering; samt

b) i fråga om sådana vid a) avsedda fasta maskiner, som hava en beräknad varaktighetstid av mer än tre år:

nyuppsättning, ersättningsanskaffning och sådana förbättringsåtgärder, som icke äro att hänföra till normalt underhåll.

Vad ovan i denna paragraf sägs skall gälla allenast under förutsättning att fastigheten i den del, där investeringen gjorts, är upplåten till användning i rörelse, som bedrivs av någon med vilken den som bekostat investeringen måste anses vara i intressegemenskap, därvid tillika skall gälla att såsom avgiftspliktig investering skall anses vad som av investeringen är

att hänföra till nyss angiven del av fastigheten. Vidare skall iakttagas att investeringsavgift icke skall uttagas, då fråga är om förvärv av byggnad, i förekommande fall med därtill hörande inventarier vilka vid fastighetstaxeringen åsatts särskilt maskinvärde, under förutsättning att byggnaderna och inventarierna till huvudsaklig del stadigvarande nyttjats i rörelse.

4 §.

Till avgiftspliktig investering inom förvärvskällan *rörelse* hänföras

a) i fråga om för stadigvarande bruk i rörelse avsedd fastighet eller i och för rörelsen förhyrd eller eljest disponerad fastighet, med undantag för sådana till byggnad hörande fasta maskiner som vid fastighetstaxeringen åsatts särskilt maskinvärde:

grundförbättring å fastigheten, förvärv av byggnad genom köp eller därmed jämförligt fång, ny-, till- och ombyggnad samt reparation och underhåll av byggnad, dock att — när investeringen avser personalbostäder — allenast utfört reparations- och underhållsarbete skall anses som avgiftspliktig investering;

b) i fråga om sådana maskiner och andra för stadigvarande bruk i rörelse avsedda döda inventarier ävensom sådana vid a) avsedda fasta maskiner, som hava en beräknad varaktighetstid av mer än tre år:

nyuppsättning, ersättningsanskaffning och sådana förbättringsåtgärder, som icke äro att hänföra till normalt underhåll; samt

c) i fråga om naturtillgångar såsom gruvor, stenbrott, m. m.:

sådan investering som avser fyndighetens exploaterande till den del kostnaden för investeringen icke vid inkomsttaxeringen omedelbart avdragits såsom kostnad i den löpande driften.

Vad i föregående stycke sägs skall icke äga tillämpning, då fråga är om förvärv av byggnad, i förekommande fall med därtill hörande inventarier vilka vid fastighetstaxeringen åsatts särskilt maskinvärde, under förutsättning att byggnaden och inventarierna till huvudsaklig del stadigvarande nyttjats i rörelse. Ej heller skall investeringsavgift uttagas, då fråga är om förvärv av tillgång i samband med övertagande av den rörelse eller rörelsegren, vari densamma utgjort tillgång för stadigvarande bruk, eller då fråga är om sådan investering antingen i utomlands belägen filial till här i riket bedriven rörelse eller ock i och för fullgörande av entreprenadåtaganden i utlandet, som verkställt av härstädes till statlig inkomstskatt skattskyldig person.

5 §.

Har myndighet lämnat statligt bidrag eller lån eller ställt statlig lånegaranti för viss investering, skall denna icke anses som avgiftspliktig investering till den del kostnaden täckts av bidraget eller lånet eller genom utnyttjande av lånegarantien.

Har tillgång gått förlorad genom brand, haveri eller liknande av den avgiftsskyldiges åtgöranden oberoende anledning eller har tillgång tagits i anspråk genom expropriation eller liknande förfarande eller eljest avyttrats under sådana förhållanden att tvångsförsäljning måste anses vara för handen, skall härav föranledd ersättningsanskaffning icke anses utgöra avgiftspliktig investering till den del kostnaden för den nya tillgången motsvarar 200 procent av uppuren ersättning för den förlorade eller avyttrade tillgången eller — då fråga är om tillgång som gått förlorad genom brand, haveri eller liknande anledning och försäkringsskydd icke till någon del förelegat — 200 procent av anskaffningskostnaden.

Ersättningsanskaffning i anledning av sådan skada genom jordskred,

översvämning eller liknande händelse, varemot försäkringsskydd normalt ej meddelas, skall icke till någon del anses utgöra avgiftspliktig investering.

Investering som uteslutande eller väsentligen tillkommit för civilförsvares- eller beredskapsändamål är icke att anse såsom avgiftspliktig investering. Detsamma gäller investering i fastigheter och inventarier, som utnyttjas eller äro avsedda att utnyttjas för produktion eller distribution av elektrisk kraft. Vidare skall som avgiftspliktig investering icke anses förvärv av personbil, sådan med skåp-, stationsvagns- eller personbilskarosseri utrustad lastbil vilkens tjänstevikt icke överstiger 1 800 kilogram eller sådan motorcykel för vilken registreringsskyldighet föreligger. Ej heller skall som avgiftspliktig investering anses sådant förvärv av egendom, varom förmåles i 7 § första eller andra stycket förordningen den 21 maj 1954 om fondskatt.

För den som yrkesmässigt bedriver fiske skall investering i fartyg och andra för fisket avsedda inventarier, som helt eller så gott som uteslutande användes i sådan rörelse, icke anses såsom avgiftspliktig investering. Vad nu sagts skall dock ej gälla investering i fartyg med bruttodräktighet överstigande 100 registerton.

6 §.

Avgiftspliktig investering inom förvärvskällorna jordbruksfastighet, därest inkomsten därav icke beräknas efter bokföringsmässiga grunder, och annan fastighet skall anses hava verkställts, då den av investeringen föranledda utgiften betalats eller omkostnaden ägt rum, dock att förvärv av byggnad skall anses hava skett det beskattningsår då kontrakt om köpet undertecknats.

Beräknas vid inkomsttaxeringen inkomst av förvärvskälla efter bokföringsmässiga grunder, skall avgiftspliktig investering anses föreligga, då kostnaden för investeringen enligt allmänt vedertagen köpmannased bort i räkenskaperna upptagas såsom omkostnad eller på konto för färdigställda eller levererade tillgångar.

7 §.

Investeringsavgift skall — med undantag som i andra och tredje styckena sägs — beräknas på grundval av kostnaden för avgiftspliktig investering. Har för sådan investering använts virke, som uttagits ur egen fastighet, eller tillgång, som varit avsedd för omsättning eller förbrukning i rörelse, skall i investeringskostnaden inräknas virkets eller lagertillgångens saluvärde.

Har vid sådant förvärv av tillgång, som utgör avgiftspliktig investering, såsom likvid eller dellikvid lämnats annan likartad tillgång, skall såsom investeringskostnad anses allenast mellanskillnaden.

När fråga är om avgiftspliktig investering i form av reparation av byggnad, ingående i förvärvskällan jordbruksfastighet, skall som investeringskostnad anses allenast belopp, varmed reparationskostnaden överstiger en procent för år räknat av det i fastighetens taxeringsvärde året näst före taxeringsåret ingående jordbruksvärdet eller — därest i jordbruksvärde ingående värde å skogsmark uppgår till minst femtio procent av jordbruksvärdet — sistnämnda värde efter avdrag för skogsmarksvärdet. Beträffande avgiftspliktig investering i form av reparation av byggnad, ingående i förvärvskällan annan fastighet, skall som investeringskostnad anses belopp, varmed reparationskostnaden överstiger två procent för år räknat av den del av det i fastighetens taxeringsvärde året näst före taxeringsåret ingående byggnadsvärdet, i förekommande fall minskat med särskilt maskinvärde, som belöper å sådan del av fastigheten som är upplåten till användning i rörelse på sätt i 3 § sägs. Avser avgiftspliktig investering reparation av byggnad, ingående

i förvärvskällan rörelse, skall som investeringskostnad anses belopp, varmed reparationskostnaden överstiger två procent för år räknat av det i fastighetens taxeringsvärde året näst före taxeringsåret ingående byggnadsvärdet, i förekommande fall minskat med särskilt maskinvärde.

Investeringskostnad för reparationer skall beräknas gemensamt för samtliga fastigheter inom varje särskild förvärvskälla.

Sammanlagda beloppet av kostnaderna för en avgiftsskyldigs avgiftspliktiga investeringar, beräknade på sätt i denna paragraf sägs, utgör den avgiftsskyldiges till investeringsavgift uppskattade investeringskostnad.

8 §.

Från uppskattad investeringskostnad avdrages ett belopp av 20 000 kronor. Vad härefter återstår utgör avgiftsbelagd investeringskostnad, vilken utföres i fulla hundratal kronor så att överskjutande belopp, som icke uppgår till fullt hundratal kronor, bortfaller.

9 §.

Beträffande handelsbolag, kommanditbolag, enkelt bolag, i 53 § 2 mom. kommunalskattelagen avsett rederi och s. k. gruvbolag gäller, att avgiftsbelagd investeringskostnad beräknas för företaget såsom sådant. Investeringsavgift påföres däremot de särskilda delägarna, envar med belopp som på honom belöper.

Äkta makar äro enligt denna förordning att anse som av varandra oberoende avgiftsskyldiga.

10 §.

Investeringsavgiften utgör tolv procent av den avgiftsbelagda investeringskostnaden.

Investeringsavgift skall anses som sådan speciell skatt, för vilken avdrag må åtnjutas vid inkomsttaxeringen; och skall i följd härav restituerad, avkortad eller avskriven sådan avgift, för vilken avdrag medgivits vid inkomsttaxeringen, utgöra skattepliktigt intäkt.

11 §.

Taxeringsförordningens bestämmelser angående taxering till statlig inkomstskatt skola i tillämpliga delar, med de avvikelser som nedan stadgas, lända till efterrättelse med avseende å taxering till investeringsavgift.

12 §.

1 mom. Till ledning för taxering till investeringsavgift skall fysisk eller juridisk person, som under beskattningsåret verkställt avgiftspliktiga investeringar för en kostnad överstigande sammanlagt 20 000 kronor, utan anmaning vid den allmänna självdeklarationen foga en särskild på heder och samvete avgiven deklaration, avfattad å blankett enligt av riksskatte-nämnden fastställt formulär.

Även om den sammanlagda kostnaden för avgiftspliktiga investeringar icke överstiger 20 000 kronor, skall deklaration som i föregående stycke sägs utan anmaning avgivas av den, som drivit rörelse med omsättning under beskattningsåret överstigande 500 000 kronor, och av den, som ägt eller brukat jordbruksfastighet med större åkerareal än 50 hektar.

Skyldighet att avgiva deklaration för taxering till investeringsavgift föreligger icke för den som enligt vad i 1 § stadgas är undantagen från skyldighet att erlægga sådan avgift.

2 mom. Företag, som i 9 § första stycket avses och som jämlikt bestämmelserna i 1 mom. har att avgiva deklaration, skall utan anmaning för varje kommun, där delägare är skattskyldig till statlig inkomstskatt, för envar del-

ägare avgiva deklaration som nyss sagts, avseende hela företaget, med uppgift om den å delägaren belöpande andelen av för företaget beräknad avgiftsbelagd investeringskostnad.

3 mom. Annan än den, som är uppgiftspliktig på grund av bestämmelserna i 1 eller 2 mom., är pliktig att efter anmaning, inom tid som i anmaningen angives, avgiva deklaration som i 1 mom. sägs, dock att detta ej gäller den som enligt 1 mom. tredje stycket är undantagen från deklarations-skyldighet.

4 mom. Efter anmaning är envar, som enligt bestämmelserna i 1—3 mom. är skyldig avgiva deklaration, pliktig att i den omfattning, som i anmaningen angives, meddela för taxering till investeringsavgift erforderliga uppgifter utöver dem, som lämnas i deklarationsformuläret.

5 mom. Rörande påföljd för underlåtenhet att avlämna deklaration för taxering till investeringsavgift skola taxeringsförordningens bestämmelser om underlåtenhet att avlämna självdeklaration hava motsvarande tillämpning; dock skall, beträffande deklaration enligt 1 mom. här ovan, den i 39 § 1 mom. första stycket taxeringsförordningen stadgade påföljden för underlåtenhet att avlämna självdeklaration inträda endast därest den avgiftsskyldige underlåtit att efterkomma anmaning att avgiva deklaration för taxering till investeringsavgift.

Rörande påföljd för underlåtenhet att avlämna deklaration i fall som avses i 2 mom. skola taxeringsförordningens bestämmelser om underlåtenhet att avlämna uppgifter, varom förmäles i 34 § samma förordning, äga motsvarande tillämpning.

13 §.

Taxering till investeringsavgift sker i den kommun, där den avgiftsskyldige skall taxeras till statlig inkomstskatt, och verkställs av vederbörande taxeringsnämnd.

Därest taxeringsnämnd, på grund av att deklaration för taxering till investeringsavgift trots anmaning icke avgivits eller att utredning icke kunnat verkställas, beträffande viss avgiftsskyldig underlåtit att verkställa taxering till investeringsavgift eller åsatt taxering, som av nyss angiven grund kan antagas vara felaktig, åligger det taxeringsnämndens ordförande att senast den 15 juni eller, såvitt angår Stockholm, den 30 juni under taxeringsåret lämna vederbörande taxeringsintendent skriftligt meddelande härom. Har länsstyrelsen medgivit utsträckning av den tid, inom vilken taxeringsnämnds arbete skall vara avslutat, må länsstyrelsen jämväl förordna om utsträckning av tiden för lämnande av ifrågavarande meddelande.

Taxeringsintendent samt medlem av prövningsnämnd må jämväl efter utgången av taxeringsåret framställa yrkande angående taxering till investeringsavgift.

14 §.

Deklaration eller annan uppgift enligt denna förordning skall av vederbörande myndighet biläggas och åtfölja den självdeklaration, till vilken den anknyter. Vad i 56 § 1 mom. taxeringsförordningen stadgas beträffande självdeklaration skall äga tillämpning jämväl beträffande handling, som enligt vad nu sagts skall biläggas självdeklaration.

15 §.

För taxering till investeringsavgift må granskning av avgiftsskyldigs bokföring enligt bestämmande i varje särskilt fall av taxeringsintendenten verkställas. Taxeringsförordningens föreskrifter skola härvid äga motsvarande tillämpning.

16 §.

1 mom. Beträffande besvär över taxering till investeringsavgift skola taxeringsföreskrifter om taxering till statlig inkomstskatt äga motsvarande tillämpning med iakttagande av att besvärsmått tillkommer den avgiftsskyldige och vederbörande taxeringsintendent.

2 mom. Äro för viss avgiftsskyldig besvär samtidigt anhängiga över taxering enligt denna förordning och enligt taxeringsföreskriften, böra besvärren prövas i samband med varandra.

Därest efter anförda besvär eller eljest taxering till statlig inkomstskatt ändras eller påföres någon, skall samtidigt vidtagas därav betingad ändring i taxeringen till investeringsavgift.

17 §.

Har avgiftsskyldig i uppgift eller upplysning, avgiven till ledning vid taxering till investeringsavgift, lämnat oriktigt meddelande i avseende å förhållande, som icke varit av allenast oväsentlig betydelse för taxeringen, samt har meddelandet följts och har därigenom föranletts att den avgiftsskyldige icke blivit taxerad till investeringsavgift eller blivit för lågt taxerad till sådan avgift, skall han eftertaxeras till investeringsavgift att utgå med det belopp, som genom berörda förfarande undandragits statsverket.

Föreligga sådana omständigheter, som i föregående stycke sägs, och kan på grund av vad sålunda och i övrigt förekommit antagas att av den avgiftsskyldige lämnade uppgifter icke varit av beskaffenhet att kunna läggas till grund för en riktig taxering, skall han eftertaxeras till investeringsavgift att utgå med det belopp, som undandragits statsverket genom att en riktig taxering tidigare icke åsatts.

Vad ovan sagts skall äga motsvarande tillämpning, om avgiftsskyldig, ehuru uppgiftspliktig, underlåtit avlämna uppgift eller infordrad upplysning.

Eftertaxering må icke ske med mindre fråga därom prövats av beskattningsnämnd inom fem år efter det år, då taxeringen rätteligen bort av beskattningsnämnd i första instans verkställas. Har den avgiftsskyldige avlidit, åsättes taxeringen hans dödsbo, dock att sådan taxering icke må ske med mindre fråga därom prövats av beskattningsnämnd inom två år efter utgången av det kalenderår, under vilket bouppteckning efter honom blivit ingiven för registrering.

18 §.

Har någon i samband med investering, som i 2—4 §§ sägs, vidtagit åtgärd, som kan antagas hava tillkommit i syfte att undgå eller erhålla lindring i taxering till investeringsavgift, skall taxering åsättas som om dylik åtgärd icke vidtagits.

19 §.

Om ansvar i vissa fall för den, som i deklARATION enligt denna förordning lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

20 §.

Uppbördsföreskrifternas bestämmelser angående statlig inkomstskatt skola i tillämpliga delar gälla beträffande investeringsavgift, dock att sådan avgift icke skall upptagas å debetsedel avseende preliminär skatt.

21 §.

Av taxeringen till investeringsavgift föranledda särskilda kostnader bestridas av statsmedel.

22 §.

Kungl. Maj:t äger utfärda för tillämpning av denna förordning erforderliga föreskrifter.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling. Vad i punkt 4 av övergångsbestämmelserna till förordningen den 11 februari 1955, nr 19, stadgats angående samma förordnings tillämplighet i vissa fall vid 1957 års taxering skall därvid upphöra att gälla.

I samband med ikraftträdandet av denna förordning skall följande iakttagas.

1. Till avgiftspliktig investering hänföres icke förvärv av byggnad, därest kontrakt om köpet undertecknats senast den 15 januari 1955 och ej heller sådan investering i fastighet, för vilkens utförande byggnadstillstånd meddelats senast nämnda dag, därvid med byggnadstillstånd i förevarande sammanhang avses annat tillstånd än sådant som lämnats för fortlöpande reparations- och underhållsarbeten. Vidare skall icke som avgiftspliktig investering anses inventarieförvärv, därest leverans skett eller skriftligt avtal om leverans träffats senast den 15 januari 1955.

2. Är fråga om avgiftspliktig investering i form av grundförbättring å fastighet, ny-, till- eller ombyggnad eller reparation och underhåll av byggnad, förbättringsarbete å inventarier eller arbete avseende exploatering av naturtillgångar, skall allenast den del av kostnaden för investeringen, som är hänförlig till arbeten utförda efter den 15 januari 1955, medtagas vid bestämmandet av uppskattad investeringskostnad.

3. Har någon på grund av omläggning av räkenskapsår antingen icke taxerats till inkomstskatt år 1957 eller nämnda år taxerats till dylik skatt för ett beskattningsår, som omfattar kortare tid än tolv månader, eller har någon, likaledes på grund av omläggning av räkenskapsår, åren 1956 och 1957 taxerats till dylik skatt för beskattningsår, som sammanlagt omfattat kortare tid än tjugufyra månader, skola bestämmelserna i denna förordning äga motsvarande tillämpning jämväl beträffande investeringar under beskattningsår, vari ingår kalenderåret 1956 eller del därav och för vilket taxering sker år 1958 eller 1959.

2) Förslag

till

**förordning om avgift vid investering i motorfordon år 1956
(särskild investeringsavgift)**

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

För förvärv av personbil, av sådan med skåp-, stationsvagns- eller personbilskarosseri utrustad lastbil vilkens tjänstevikt ej överstiger 1 800 kilogram eller av motorcykel skall under tid, som angives i 2 §, till staten erläggas särskild investeringsavgift i enlighet med vad nedan sägs.

I denna förordning användas uttryck och begrepp i samma betydelse som i vägtrafikförordningen den 28 september 1951 (nr 648).

2 §.

Särskild investeringsavgift enligt denna förordning skall utgå,

a) då ansökan om fordonets upptagande i eller överförande till bilregister inkommit till länsstyrelsen efter den 31 december 1955 men före utgången av år 1956; och

b) då anmälan till bilregister om övergång till ny ägare av i registret upptaget fordon från denne inkommit till länsstyrelsen inom tid som nyss angivits.

Har ansökan eller anmälan, som ovan sagts, enligt vägtrafikförordningen bort göras senast före utgången av år 1956 men har den icke verkställts eller verkställts först efter utgången av nämnda år, föreligger ock skyldighet att erlægga avgift.

3 §.

Oaktat vad i 2 § sägs skall särskild investeringsavgift ej utgå

a) därest anmälan om övergång till ny ägare av i bilregister upptaget fordon föranletts av att äganderätten till fordonet övergått genom arv eller testamente eller ock genom bodelning eller eljest på grund av giftorätt;

b) därest innehavare av saluvagnslicens gör anmälan, varom i 17 § 3 mom. andra stycket vägtrafikförordningen förmåles;

c) därest innehavare av saluvagnslicens i annat fall än som vid b) sägs inom i vägtrafikförordningen föreskriven tid gör anmälan om eget förvärv av i bilregister upptaget fordon, vilket inom tre veckor efter förvärvet ånyo övergått till ny ägare, som samtidigt gör anmälan om sitt förvärv;

d) därest anmälan om övergång till ny ägare av i bilregister upptaget fordon göres inom i vägtrafikförordningen föreskriven tid samt åtföljes av sådan i 19 § samma förordning omförd anmälan, vilken föranleder fordonets överförande från bilregistret till bilreservregistret eller fordonets avförande ur bilregistret;

e) därest ansökan avser överförande till bilregister av reservregistrerat fordon, som den 31 januari 1955 fanns intaget i bilreservregistret och vars ägare är antingen densamme som nämnda dag fanns antecknad såsom fordonets ägare eller ock någon som bekommit fordonet efter denne genom fång som vid a) sägs;

f) därest ansökan avser upptagande i bilregister av i utlandet registrerat fordon, som den 31 januari 1955 fanns intaget i vederbörande utländska register och vars ägare är antingen densamme som nämnda dag däri fanns antecknad såsom fordonets ägare eller ock någon som bekommit fordonet efter denne genom fång som vid a) sägs;

g) därest ansökan avser överförande till bilregister av reservregistrerat fordon, som efter den 31 januari 1955 upptagits i bilreservregistret utan att fråga därvid varit om fall som vid d) sågs och vars ägare är antingen densamme som omedelbart före fordonets upptagande i bilreservregistret fanns antecknad såsom fordonets ägare eller ock någon som bekommit fordonet efter denne genom fång som vid a) sägs; eller

h) därest ansökan avser införande i annat läns bilregister av registrerat fordon, vars ägare är antingen densamme som finnes antecknad såsom fordonets ägare i det bilregister, där fordonet är registrerat, eller ock någon som bekommit fordonet efter denne genom fång som vid a) sägs.

Har någon förvärvat fordon och har detta därefter övergått till ny ägare, som antingen den 31 januari 1955 fanns såsom sådan antecknad i bilregister eller bilreservregister eller ock enligt övergångsbestämmelse till förordningen den 11 februari 1955 (nr 21) om avgift vid investering i motorfordon år 1955 (särskild investeringsavgift) icke varit skyldig erlægga däri

stadgad avgift, vare ej heller den förre ägaren skyldig erlägga avgift, även om han underlåtit att om sitt förvärv göra vederbörlig anmälan.

Vidare skall från denna förordnings tillämpning sådant fordon vara undantaget, som är frikallat från skatteplikt enligt 2 § förordningen den 2 juni 1922 (nr 260) om automobilskatt eller enligt övergångsbestämmelsen till förordningen den 28 september 1951 (nr 654) angående ändrad lydelse av 1, 2 och 5 §§ nyssnämnda förordning den 2 juni 1922, nr 260.

4 §.

Skyldig att erlägga särskild investeringsavgift enligt denna förordning är den, vilken enligt vägtrafikförordningen har att göra ansökan eller anmälan som i 2 § avses.

Avgiften skall inbetalas till länsstyrelsen i samband med ansökan eller anmälan som nyss sagts. Har så ej skett, skall länsstyrelsen omedelbart förordna om avgiftens uttagande. Om tidpunkten för inbetalning av avgift i fall, då ansökan eller anmälan underlåtit, förordnar Kungl. Maj:t.

Beträffande invalidfordon, för vilket avgiftsfrihet enligt 3 § sista stycket ifrågasättes, skall gälla vad Kungl. Maj:t därom förordnar.

5 §.

1. För fordon av 1955 eller senare års modell skall beträffande beloppet av den särskilda investeringsavgiften gälla följande.

Avgiften beräknas för *personbilar* och *lastbilar* till det antal kronor, som motsvarar 75 procent av det tal vilket anger fordonets tjänstevikt uttryckt i kilogram. För bilar med högre tjänstevikt än 1 600 kilogram skall därjämte tillägg göras med 100 kronor för varje fullt femtiotal kilogram, varmed tjänstevikten överskjuter 1 600 kilogram. Avgiften avrundas i förekommande fall till närmast lägre tiotal kronor.

För *motorcyklar* utgör avgiften 150 kronor därest fordonets tjänstevikt ej överstiger 75 kilogram, 200 kronor därest tjänstevikten är högre men ej överstiger 160 kilogram samt eljest 300 kronor.

2. För fordon av 1954 eller tidigare års modell utgör avgiften:

för 1954 års modell	90	procent	av	belopp,	uträknat	enligt	1.	ovan
» 1953 » »	80	»	»	»	»	»	»	»
» 1952 » »	70	»	»	»	»	»	»	»
» 1951 » »	60	»	»	»	»	»	»	»
» 1950 » »	50	»	»	»	»	»	»	»
» 1949 » »	40	»	»	»	»	»	»	»
» 1948 » »	30	»	»	»	»	»	»	»
» 1947 » »	20	»	»	»	»	»	»	» ; samt
» 1946 eller tidigare års modell	10	procent	av	belopp,	uträknat	enligt	1.	ovan.

Avgiften avrundas i förekommande fall till närmast lägre tiotal kronor.

3. Skall avgift beräknas för fordon, beträffande vilket årsmodell icke kan angivas, skall så anses som om fordonet är av det års modell då fordonet första gången registrerades.

4. Äro två eller flera i bilregister eller bilreservregister antecknade såsom ägare till fordon och överlåter någon av dessa sin äganderätsandel, skall vid ansökan eller anmälan, som i 2 § avses, för förvärvet avgift utgå med allenast så stor del av det enligt 1. eller 2. ovan uträknade beloppet, som motsvarar antingen den andel, vilken enligt anteckning i registret, verkställd i samband med införandet däri av de förutvarande ägarnas namn, tillhört överlåtaren, eller ock, om sådan anteckning ej finnes, hans andel efter huvudtalet.

6 §.

I fråga om besvär över beslut rörande avgift jämlikt denna förordning skall i tillämpliga delar gälla vad om automobilskatt är i motsvarande hänseende stadgat.

Har avtal om förvärv av fordon kort tid efter förvärvet hävts, återgått eller blivit ogiltigt eller föreligga eljest särskilda omständigheter samt framstår det såsom stridande mot grunderna för denna förordning att uttaga särskild investeringsavgift enligt förordningen, åger Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer medgiva befrielse från eller återbäring av avgiften.

7 §.

De ytterligare föreskrifter rörande debitering, uppbörd och indrivning m. m., som erfordras för tillämpning av denna förordning, meddelas av Kungl. Maj:t.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1956; dock att särskild investeringsavgift enligt denna förordning icke skall utgå, då ansökan eller anmälan, som i 2 § sägs, avser förvärv beträffande vilket förordningen den 11 februari 1955 (nr 21) om avgift vid investering i motorfordon år 1955 (särskild investeringsavgift) skall tillämpas.

Till utskottets behandling har hänvisats följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen

I) de likalydande motionerna I: 568 av herr *Gustaf Karlsson* m. fl. och II: 698 av herr *Johansson* i Öckerö m. fl., vari hemställts, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i den föreslagna författningstexten, att investeringsavgift ej skall utgå vid anskaffning eller förbättring av fraktfartyg med tonnage understigande 300 bruttoregister-ton samt motorer och maskinell utrustning till dessa, ävensom begagnade fraktfartyg under 300 ton, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderlig författningstext;

II) de likalydande motionerna I: 570 av herr *Eskilsson* m. fl. och II: 699 av fröken *Wetterström* m. fl., vari hemställts, att riksdagen måtte besluta om *antingen* följande tillägg till 1 §, andra stycket, i Kungl. Maj:ts förslag till förordning om investeringsavgift: »Från avgiftsskyldighet frikallas även organisation, som har till uteslutande uppgift att bedriva av staten anbefalld kontrollverksamhet», eller följande tillägg till 5 §, första stycket, samma förslag: »Investering, som sker på grund av att organisation övertager verksamhet, som bedrivs i statens regi, är icke att anse som avgiftspliktig investering»;

III) de likalydande motionerna I: 571 av herr *Franzén* och II: 709 av herr *Norén* i Mullsjö, vari hemställts, »att riksdagen vid behandling av propositionen nr 205 måtte besluta, att för lastbilsägare det avgiftsfria beloppet vid investering i lastbil må vara 35 000 kronor, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderlig författningstext»;

IV) de likalydande motionerna I: 572 av herrar *Franzén* och *Nils Theodor Larsson* samt II: 703 av herr *Andersson* i Brämhult m. fl., vari hemställdts, »att riksdagen vid behandling av propositionen nr 205 måtte besluta, att investeringar, som måste utföras till följd av åläggande av offentlig myndighet, må undantagas från skyldighet att erlægga investeringsavgift, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderlig författningstext»;

V) de likalydande motionerna I: 573 av herr *Johan Persson* m. fl. och II: 702 av herr *Carlsson* i Stockholm m. fl., vari hemställdts, att riksdagen måtte avslå det i Kungl. Maj:ts proposition nr 205 framförda förslaget om förordning om avgift vid investering i motorfordon år 1956 (särskild investeringsavgift) samt, för den händelse ovanstående yrkande ej skulle bifallas, att riksdagen måtte vidtaga sådan ändring av den föreslagna förordningen om avgift vid investering i motorfordon år 1956 att avgift ej skall utgå vid förvärv av begagnade fordon, ävensom att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderlig författningstext;

VI) de likalydande motionerna I: 574 av herr *Weiland* m. fl. och II: 705 av herr *Nelander* m. fl., vari hemställdts,

»A. att riksdagen, för den händelse den skulle i princip antaga det vid Kungl. Maj:ts proposition fogade författningsförslaget om investeringsavgift för år 1956, måtte besluta om ändringar av följande innebörd:

1) att vid ersättningsanskaffning av maskiner eller andra inventarier avdrag inom samtliga förvärvskällor må göras för den utrangerade tillgångens ursprungliga anskaffningsvärde eller, om detta icke kan visas, för det belopp som erhålles vid försäljning av tillgången,

2) att företagare, som erlagt investeringsavgift men vars rörelse för året visat förlust eller så ringa överskott, att han vid beräkning av nettointäkten av rörelsen ej kunnat utnyttja den medgivna avdragsrätten, får tillgodoräkna sig det resterande avdraget för något av därpå följande tre år,

3) att investeringar, som uppenbarligen föranleds av offentlig myndighets åtgärd, undantages från avgiftsplikten,

4) att det för bland andra statliga och kommunala buss- och biltrafikföretag i propositionen föreslagna undantaget från skyldighet att erlægga investeringsavgift jämväl skall gälla privatägda buss- och biltrafikföretag samt

5) att investeringar i enskild järnvägsdrift, i likhet med vad som i propositionen föreslås bli fallet för statlig sådan, fritages från avgiftsplikt,

B. att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderliga ändringar i författningstexten»;

VII) de likalydande motionerna I: 575 av herrar *Ohlon* och *Svärd* samt II: 704 av herrar *Boija* och *Edström*, vari hemställdts,

1) att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 205, i vad densamma innefattar förslag till förordning om investeringsavgift för år 1956,

2) att därest detta yrkande ej bifalles samtliga i rederirörelse gjorda investeringar i maskiner och inventarier, sålunda även i fartyg, måtte undantagas från avgiftsplikt till investeringsavgift,

3) att, såvida ej heller yrkandet under punkt 2 ovan bifalles, riksdagen för sin del måtte besluta sådana ändringar i det i förenämnda proposition framlagda förslaget till förordning om investeringsavgift för år 1956, att samma undantag från investeringsavgift som gäller enligt norsk lagstiftning införes för svenska rederier, ävensom att hänsyn i övrigt toges till de yrkanden, som i motionerna berörts,

4) att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderliga ändringar i författningstexten;

VIII) de likalydande motionerna I: 576 av herr *Ohlon* m. fl. och II: 706 av herr *Ohlin* m. fl., vari hemstälts, »att riksdagen måtte avslå de i Kungl. Maj:ts proposition nr 205 framställda förslagen om investeringsavgift för år 1956 och avgift vid investering i motorfordon ('bilaccis') för år 1956»;

IX) de likalydande motionerna I: 577 av herr *Ewerlöf* m. fl. och II: 700 av herr *Hjalmarson* m. fl., vari hemstälts, »att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag i proposition nr 205 till förordning om investeringsavgift för år 1956»;

X) de likalydande motionerna I: 578 av herr *Ewerlöf* m. fl. och II: 701 av herr *Hjalmarson* m. fl., vari hemstälts, »att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 205 i vad avser förslag till införande av en bilaccis för år 1956»;

XI) de likalydande motionerna I: 579 av herrar *Wehtje* och *Ebbe Ohlsson* samt II: 707 av herrar *Cassel* och *Nilsson* i Svalöv, vari hemstälts, att riksdagen för det fall att den ej i anledning av därom framförda yrkanden avslår Kungl. Maj:ts proposition nr 205 måtte besluta att 2 § i förslaget till förordning om investeringsavgift för år 1956 skall utgå samt att 1, 6 och 7 §§ ävensom 12 § 1 mom. skall erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Fysisk eller juridisk person, som under det beskattningsår för vilket taxering till statlig inkomstskatt äger rum i första instans år 1957 verkställt investering av nedan angivet slag inom någon av förvärvskällorna annan fastighet eller rörelse och som icke är frikallad från skyldighet att erlægga sådan skatt för inkomst av samma förvärvskälla, skall i enlighet med vad i denna förordning sägs till staten erlægga investeringsavgift.

Från avgiftsskyldighet — — — dylik lokal.

6 §.

Beräknas vid inkomsttaxeringen inkomst av förvärvskälla efter bokföringsmässiga grunder, skall avgiftspliktig investering anses föreligga, då

kostnaden för investeringen enligt allmänt vedertagen köpmannased bort i räkenskaperna upptagas såsom omkostnad eller på konto för färdigställda eller levererade tillgångar.

7 §.

Investeringsavgift skall — — — lagertillgångens saluvärde.

Har vid — — — allenast mellanskillnaden.

Beträffande avgiftspliktig investering i form av reparation av byggnad, ingående i förvärvskällan annan fastighet, skall som investeringskostnad anses belopp, varmed reparationskostnaden överstiger två procent för år räknat av den del av det i fastighetens taxeringsvärde året näst före taxeringsåret ingående byggnadsvärdet, i förekommande fall minskat med särskilt maskinvärde, som belöper å sådan del av fastigheten som är upplåten till användning i rörelse på sätt i 3 § sägs. Avser avgiftspliktig investering reparation av byggnad, ingående i förvärvskällan rörelse, skall som investeringskostnad anses belopp, varmed reparationskostnaden överstiger två procent för år räknat av det i fastighetens taxeringsvärde året näst före taxeringsåret ingående byggnadsvärdet, i förekommande fall minskat med särskilt maskinvärde.

Investeringskostnad för — — — särskild förvärvskälla.

Sammanlagda beloppet — — — uppskattade investeringskostnad.

12 §.

1 mom. Till ledning — — — fastställt formulär.

Även om den sammanlagda kostnaden för avgiftspliktiga investeringar icke överstiger 20 000 kronor, skall deklaration som i föregående stycke sägs utan anmaning avgivas av den, som drivit rörelse med omsättning under beskattningsåret överstigande 500 000 kronor.

Skyldighet att — — — sådan avgift.

XII) motionen I: 569 av herr *Gustaf Elofsson*, vari hemställets, »att riksdagen vid behandling av propositionen nr 205 måtte med avslag på förslaget till förordning om avgift vid investering i motorfordon år 1956 (särskild investeringsavgift) besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära, att Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärder för begränsning av importen av motorfordon under år 1956 på så sätt, att valuta till ett begränsat belopp av förslagsvis högst 600 miljoner kronor ställes till förfogande för denna import»; samt

XIII) motionen II: 708 av herr *Hagberg* i Stockholm m. fl., vari hemställets, »att riksdagen avslår Kungl. Maj:ts proposition nr 205 med förslag till förordning om investeringsavgift för år 1956, m. m.».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 569, I: 571, I: 575, I: 579, II: 698—703, II: 705, II: 706 och II: 708.

Propositionen

Rörande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen tillåter sig utskottet hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Inledning, s. 12—15.

Det ekonomiska läget, s. 15—23.

Departementschefen, s. 24—34.

Motionerna

Av innehållet i de väckta motionerna må här återgivas följande. Därvid har en uppdelning skett sålunda, att först behandlas motionerna i den mån i desamma yrkats avslag helt eller delvis å propositionen. Därefter behandlas motionerna såvitt i desamma yrkats ändringar i förslaget till investeringsavgift och slutligen de motioner, i vilka yrkats ändringar i förslaget till särskild investeringsavgift för motorfordon.

Motionerna i vad i desamma yrkats avslag å propositionen helt eller delvis

I de likalydande motionerna I: 573 och II: 702 har gjorts gällande, att bilaccisen för dem som varit tvingade att köpa bil blivit en synnerligen kännbar extra beskattning, som indragen till statskassan endast utgjort några tiondels procent av totalkonsumtionen. Om bilaccisen fått någon att avstå från bilbyte eller inköp av ny bil, funnes ingen garanti för att inte den frigjorda köpkraften riktat sig mot andra varugrupper.

Till stöd för det i de likalydande motionerna I: 575 och II: 704 framförda yrkandet om avslag på förslaget om investeringsavgift har anförts bl. a., att den föreslagna investeringsavgiften komme att direkt motverka de svenska rederiernas strävanden att modernisera sin flotta. Dessutom komme de att försättas i ett försämrat läge ur konkurrenssynpunkt på den internationella fraktmarknaden. För att näringsföretagen skulle kunna upprätta finansieringsplaner för sina nyinvesteringar vore det av vikt, att planerna kunde uppläggas på längre sikt. Av särskild betydelse vore detta för rederiföretagen med hänsyn till de relativt långa leveranstiderna för större fartyg. Statsmakternas åtgöranden på beskattningsområdet under de senaste åren hade emellertid skapat ett osäkerhetstillstånd för näringsföretagen. I propositionen angåves, att avgiften skulle gälla för år 1956. Frågan om fortsatt uttagande av investeringsavgift måste ses mot bakgrunden av vårriksdagens beslut om ändrade regler rörande företagsbeskattningen. Såsom motiv för omläggningen av de permanenta reglerna för sagda beskattning hade anförts, att denna borde bättre än tidigare anpas-

sas till en konjunkturstabiliserande ekonomisk politik. I och med anpassningen av företagsbeskattningen efter konjunkturpolitiska grunder samt den i år företagna räntehöjningen borde från de utgångspunkter, som tidigare varit vägledande, anledning saknas att nu införa en ny investeringsavgift. Det vore ostridigt, att konsumtionsefterfrågan stigit på ett mycket oroväckande sätt. Något förslag att råda bot däremot — om man bortsåge från förslaget om en särskild avgift vid investering i motorfordon för år 1956 — hade ej framlagts.

I de likalydande motionerna I: 576 och II: 706 har motionärerna erinrat om att de yrkat avslag på förslaget om investeringsavgift och bilaccis för år 1955. Motionärerna hade gjort detta under hänvisning dels till de nackdelar för näringslivet, som vore förbundna med åtgärder av detta slag, och dels till att de risker, som förefunnits för en utveckling i inflationistisk riktning, bort kunna bemästras med penning- och kreditpolitiska medel. Något förenklat formulerat kunde man säga att debatten då kommit att stå om ett val mellan den av regeringen föreslagna investeringsavgiften inklusive bilaccisen och den av oppositionen förordade mera aktiva penning- och kreditpolitiken. Någon tid därefter hade som bekant en markerad omläggning av regeringens ekonomiska politik skett i den av oppositionen tidigare hävdade riktningen. Verkningarna av denna politik hade redan börjat framträda. De aktuella faromomenten för en utveckling i inflationistisk riktning, om högkonjunkturen i utlandet fortsatte, kunde självfallet inte negligeras. En stram kreditmarknad måste därför enligt motionärernas uppfattning fortfarande upprätthållas. En penning- och kreditpolitik med detta mål i sikte — innefattande även åtstramande åtgärder på avbetalningshandels område — borde å andra sidan så långt läget nu kunde överblickas vara tillräcklig för att motverka de inflationstendenser som kunde uppträda. Enligt konjunkturinstitutets nyligen avgivna översikt tydde allting på att de inhemska drivkrafterna för närvarande jämfört med nuläget pekade mot konjunkturavmattning i Sverige. Med hänsyn till en konjunktursituation sådan som den däri tecknade kunde motionärerna inte finna det tillräckligt motiverat att behålla investeringsavgift och bilaccis även under nästa år. Motionärerna ansåge det desto mera oklokt som åtgärder av detta slag vore synnerligen osmidiga och inte kunde snabbt anpassas efter en ändring i konjunktursituationen. Det syntes som om departementschefen velat särskilt motivera ett fortsatt uttagande av investeringsavgift med att de s. k. självfinansierande företagen, d. v. s. sådana företag som skulle vara jämförelsevis oberoende av kreditmarknaden för genomförandet av sina investeringar, annars inte skulle kunna nås med någon investeringsbromsande åtgärd. En motivering av denna art vore enligt motionärernas uppfattning inte bärande. En åtstramning på kreditmarknaden drabbade ehuru med en viss fördröjning även de företag, som vid åtstramningens insättande varit mer likvida än andra. Den största faran för den svenska ekonomien just nu syntes hota på utrikeshandels område. Valuta-

tillgångarna vore redan enligt en allmän uppfattning alltför knappa för att ingiva trygghet exempelvis inför en eventuellt inträdande konjunkturförsvagning med arbetslöshet. Riktunkten måste vara att undvika en höjning av kostnadsnivån i förhållande till utlandet och att steg för steg stärka konkurrenskraften. Även med hänsyn till dessa strävanden ansågo motionärerna det tillrådligt att avveckla investeringsavgiften, eftersom denna främst verkade kostnadshöjande. Det funnes i dagens läge ett speciellt skäl för de berörda avgifternas avveckling. I våras hade från riksdagsmajoritetens sida framhållits vikten av att avgifterna gjordes klart tidsbegränsade och kortvariga. Detta innebure å andra sidan, att avgifternas investeringshämmande effekt avtrubbades om deras giltighetstid förlängdes utöver den en gång fastställda. — De skäl som i det föregående anförts gentemot investeringsavgiften gällde även bilaccisen och förslaget om dess förlängning. Härtill komme dessutom den omständigheten att motorfordonstrafiken redan förut vore hårt beskattad. Den återhållsamhet som kunde anses önskvärd för dagen kunde uppnås genom de hårdare kreditvillkor som följde med den allmänna kreditåtstramningen. De restriktiva avbetalningsvillkoren borde självfallet få sin verkan även på detta område. Motionärerna yrkade således avslag å propositionen. En tills vidare fortsatt stramhet på kreditmarknaden, innefattande även en återhållsam kreditgivning vid avbetalningshandeln, borde vara till fyllest för att bemästra de inflationstendenser som kunde hota. Dessutom krävdes en politik som målmedvetet eftersträvade en ökning av sparandet. Motionärerna hänvisade till de förslag de framlagt härom i de likalydande motionerna I: 361 och II: 435, vilka skulle behandlas vid den nu pågående höstsessionen.

Till stöd för det i de likalydande motionerna I: 577 och II: 700 framförda yrkandet har motionärerna framhållit, att det vid antagandet av förordningen om investeringsavgift för år 1955 mycket starkt betonats att förordningen endast skulle gälla ett år. Syftet med avgiften skulle i och för sig icke vara att förhindra investeringar utan att förmå företagare av olika kategorier att uppskjuta investeringarna till senare tidpunkt. Kravet på att bestämmelserna skulle vara tidsbegränsade hade bevillningsutskottet funnit vara tillgodosett genom att förordningen endast vore avsedd att gälla för ett år. Utskottets uppfattning hade understrukits under riksdagsdebatten. Det torde också vara ovedersägligt att företagarna låte påverka sig av en kostnadsfördyrande avgift endast i den mån de funne ett uppskov vara ägnat att ge dem någon fördel. Ett bibehållande av investeringsavgiften under år 1956 med den ovisshet detta måste skapa beträffande framtiden kunde icke gärna leda till annat än att den avsedda effekten äventyrades. Vid införandet av investeringsavgift för år 1955 hade vidare gjorts gällande, att avgiften i kostnadshänseende hade samma verkningar som en räntehöjning men att den i andra avseenden vore att föredraga framför en sådan. Regeringen hade uppgivit sig ha valt investeringsavgiften för att undgå en räntehöjning. Konsekvensen av den i april detta år genomförda skärpta kreditåtstram-

ningen med därav följande räntestegring borde alltså ha varit att beslutet om införandet av investeringsavgift tagits under omprövning. I varje fall talade de skäl som anfördes vid denna avgifts införande för att någon ny investeringsavgift inte skulle beslutas. Motionärerna hävdade för sin del att investeringsavgiften ur synpunkten att skapa samhällsekonomisk balans vore direkt skadlig åtminstone på något längre sikt. Avgiften vore sålunda ett uttryck för föreställningen, att man kunde hålla prisstegringstendenserna i schack genom att begränsa de produktiva investeringarna. Det måste för att hållbar balans mellan efterfrågan och tillgång på varor skulle kunna ernås vara väsentligt, att nödvändiga åtgärder för att öka produktion och produktivitet finge genomföras samt att ett tillräckligt omfattande frivilligt sparande medvetet underbyggdes också genom den ekonomiska politiken. Motionärerna kunde inte godtaga den uppfattningen, att fiskala ingripanden av ifrågavarande slag hade verkningar av samma natur som rent penningpolitiska åtgärder. Skatt till staten framstode för skattebetalaren såsom en ofrånkomlig utgift. Företagarna ansåge sig ha anledning att vid den långsiktiga planering som vore nödvändig inom all företagsamhet, således även vid investeringar, räkna med avgiften endast såsom en fast kostnad.

I de likalydande motionerna I:578 och II:701 har gjorts gällande att det trots de senaste årens kraftiga ansvällning av motorismen i vårt land alljämt torde finnas ett mycket starkt behov av ett ökat bilbestånd. Någon given gräns för utvecklingen på detta område kunde inte fastställas. Bilismen i vårt land tillgodosåge redan nu cirka 2/3 av person- och gods- trafikens värdemässigt sett. I konkurrens med övriga transportmedel hade den visat sig kunna erbjuda så stora fördelar att denna andel med säkerhet komme att ökas. Den ökade industrialiseringen och rationaliseringen inom näringslivet, inte minst på jordbrukets område, gjorde bilen till ett alltmer oundgängligt transportmedel. Gällande kreditrestriktioner hade utan tvekan haft sin betydelse även på bilmarknaden. Det torde här även erinras om de strävanden som förekomme att inom näringslivets egen ram verka för sunda avbetalningsregler. Att söka dämpa motorismens expansion genom från tid till annan pålagda speciella punktskatter vore icke möjligt, i varje fall icke utan biverkningar som svårigen kunde accepteras. Om en sådan punktskatt framstode som mer eller mindre permanent eller av den allmänhet som sparade för ett framtida bilköp uppfattades såsom ett led i en politik på längre sikt, förlorade det fiskala ingripandet även denna effekt. Att sparbenägenheten skulle öka genom ett skatteingripande mot ett för stora medborgargrupper aktuellt sparmål vore icke troligt. Snarare hade man, särskilt om detta skatteingripande förefölle otillräckligt motiverat, att räkna med avtagande sparvilja, alldeles speciellt om möjligheterna att i praktiken nå andra närliggande sparmål som t. ex. ett eget hem av myndigheterna begränsats. Under sådana förhållanden kunde en upprepade punktskatt som vore konjunkturpolitiskt motiverad leda till resultat som vore motsatta de avsedda, till en ökning i stället för en minskning i totalkonsumtionen. Någon kon-

junkturpolitisk motivering för att avgiften skulle drabba även handeln med begagnade bilar hade icke förebragts. En fördyring av begagnade bilar vore snarare ägnad att öka efterfrågan på nya bilar.

Motionären har i motionen I: 569 anfört, att det otvivelaktigt fortfarande förelåge vissa risker för en inflationistisk utveckling, och åtgärder från statsmakternas sida för eliminerande av dessa syntes ofrånkomliga. Det framstode givetvis i detta läge som synnerligen angeläget, att en begränsning av investeringarna i bilar och andra motorfordon kunde ske. Den våldsamma expansionen av bilismen förde nämligen med sig stora investeringsbehov inte bara inom industrien, utan även med avseende på vägar, garage, verkstäder, parkeringsplatser, stadsplaneanläggningar osv. Dessutom toge importen av nya bilar betydande valutabelopp i anspråk. Erfarenheterna syntes emellertid ge vid handen, att den särskilda investeringsavgiften inte på avsett sätt kunnat begränsa efterfrågan på motorfordon. Flera återförsäljare hade sänkt priserna på sina vagnar, så att kostnaderna för investeringsavgiften komparerats av prissänkningar. Dessutom syntes efterfrågan på bilar nu vara så stark, att en fördyring med några hundra kronor per vagn knappast komme att avhålla spekulanterna. För att en effektiv begränsning av bilimporten skulle kunna komma till stånd måste andra åtgärder vidtagas. Flera olika utvägar kunde tänkas, t. ex. ändring av gällande bestämmelser om avbetalningsköp m. m., men av skilda skäl torde icke det avsedda syftet härigenom kunna uppnås. En effektiv metod att skära ner importen vore däremot att begränsa valutatilldelningen för densamma. Det finge erinras om att kvotering av bilimporten tillämpats under efterkrigstiden och i fråga om importen från Västtyskland ända till och med första halvåret 1954. En summa av högst 600 miljoner kronor för år 1956 torde kunna bedömas som tillräcklig för tillgodoseende av den mera nyttobetonade personbilstrafikens behov. Någon bestämd kvot för bilimporten från varje särskilt land torde ej behöva komma i fråga. Eftersom investeringsavgiften för rörelse och jordbruk i princip även avsåge investeringar i bussar och lastbilar, torde det av tekniska skäl vara lämpligt att låta importen av dessa motorfordon bli fri och alltså lägga den utanför ramen av det tilldelade valutabeloppet. Importen av sådana motorfordon vore i förhållande till importen av personbilar relativt ringa och komme således icke att i högre grad belasta valutareserven. Lastbilar, utrustade med skåp-, stationsvagns- eller personbilskarosseri, borde dock falla inom ramen för den tilldelade valutan.

Till stöd för det i motionen II: 708 framförda yrkandet har anförts bl. a., att ifrågavarande skatter inte spelat någon roll som medel för att påverka investering och bilanskaffning. Så hade exempelvis industriinvesteringarna i år oberoende av investeringsavgiften ökat med 15 procent. Bilinköpen visade enligt propositionen fortsatt ökning. Om investeringsavgiften under sitt första år, trots dess angivna förutsättning att endast räcka ett år, inte hindrat att investeringarna ökat i snabbt tempo, och om bilaccisens resultat vore lika negativt med hänsyn till det uppställda syftet, förefölle det ändå

mer otroligt att dessa skatter skulle ha den av statsmakterna önskade verkan under ett andra år, när investerare och spekulanter börjat vänja sig vid tanken på att skatterna permanentats. Om man ansåge, att statskassan inte kunde undvara denna inkomst, vore det riktigare och hederligare att ge beskattningen en sådan motivering. I så fall kunde man ur en mera realistisk utgångspunkt ta ställning till om denna form för beskattning vore önskvärd eller lämplig. Därtill komme, att årets investeringsavgift och bilaccis begränsats till ett år, därvid uttryckligen förklarats, att denna begränsning vore en förutsättning för att åsyftad verkan skulle kunna uppnås.

Motionerna såvitt i desamma yrkats ändringar i förslaget till investeringsavgift

I de likalydande motionerna I: 568 och II: 698 har bl. a. framhållits, att den svenska mindre fraktfarten f. n. befunde sig i ett allvarligt ekonomiskt läge. Detta hade klart och tydligt bestyrkts genom den verkställda utredningen angående stöd åt den mindre och medelstora sjöfarten. De svenska mindre fartygen bedreve sin näring i mycket hård konkurrens med utländskt tonnage — huvudsakligen hemmahörande i Tyskland och Holland. Dessa länder hade sedan kriget med statliga stödåtgärder byggt upp en stor flotta av fullt moderna mindre fraktfartyg. På grund av kostnadsstegringar på olika områden hade det svenska fartygsbeståndet inte kunnat följa med i den utveckling som varit önskvärd. Som exempel kunde nämnas, att ett nybygge på 200 bruttoton kostade ungefär 500 000 kronor. Skulle därtill en investeringsavgift utgå på större delen av denna summa, betydde detta en kostnadsökning som ytterligare försvårade en rationalisering inom denna näring, av vilken många av våra kustsamhällen vore helt beroende. Våra mindre varv vore även i stor utsträckning beroende av den sysselsättning, som kunde erhållas med nybyggnad, modernisering och reparationer av dessa fartyg. Därtill komme den ur beredskapssynpunkt viktiga uppgift som detta tonnage hade att fylla. Investering i fraktfartyg under 300 bruttoregister-ton borde därför undantagas från avgiftsplikt.

Till stöd för det i de likalydande motionerna I: 570 och II: 699 framförda yrkandet har anförts, att statsmakterna hade önskat avveckla verksamheten med svinstamkontrollen och överlåta den på hushållningssällskap och slakteriföreningar. Under senare år hade två nya kontrollstationer tillkommit, och meningen vore att så snart som möjligt upprätta och driva en ny station i Hallsbergs närhet. För ändamålet hade hushållningssällskapen och slakteriföreningarna i mellersta Sverige och nedre Norrland bildat en ideell förening. Stadgar för denna hade antagits. Enligt gällande och nu föreslagna bestämmelser skulle föreningen drabbas av avgift för investering, som skedde för kontrollstationens uppförande. Svinstamkontrollens ändamål vore i sig självt sådant, att det syntes oskäligt att belasta verksamheten med extra pålagor. Därtill komme att föreningen bildats för att enligt statsmakternas önskan övertaga en kontrolluppgift, som dittills handhäfts av sta-

ten och som orsakat staten årliga utgifter. Den nuvarande stationen i Hallsberg vore otillräcklig och otidsenlig. Det syntes motionärerna i hög grad rimligt, att sådana åtgärder vidtoges från statsmakternas sida, att Föreningen Mellersta Sveriges svinkontrollstation bleve befriad från investeringsavgift vid uppförandet av ifrågavarande kontrollstation. Kungl. lantbruksstyrelsen hade i skrivelse till Kungl. Maj:t anfört liknande synpunkter.

I de likalydande motionerna I:571 och II:709 har anförts, att de föreslagna bestämmelserna syntes vara alltför stränga för lastbilstrafikens vidkommande. De investeringar, som gjordes genom köp av lastbilar, måste i stor utsträckning sägas vara sådana, som inte kunde uppskjutas utan allvarliga olägenheter för näringsverksamheten. En lastbil, som användes i regelbunden trafik, förbrukades i allmänhet på 4 å 5 år och måste sedan ersättas med en ny. Man kunde räkna med att omkring 5 000 lastbilar varje år måste utbytas mot nya. Många lastbilsägare hade givetvis i år sökt uppskjuta utbytet av lastbil men kunde inte vänta med nyanskaffningen under ytterligare ett år. Särskilt för de mindre företagarna med en eller ett par lastbilar i driften måste investeringsavgiften betecknas som en hård påлага. En lastbil av ifrågavarande storlek kostade i allmänhet 60 000 å 65 000 kronor. Jordbruket och skogsbruket torde särskilt hårt drabbas av investeringsavgiften i föreslagen utformning. Transporter av mjölk och andra livsmedel, spannmål, djur samt virke ombesörjdes i huvudsak av sådana mindre åkerirörelser, som måste sägas vara mycket känsliga för kostnadsfördyringar av det slag, som investeringsavgiften innebure enligt propositionens förslag. Därest det avgiftsfria beloppet vid investering i lastbil fastställdes till 35 000 kronor skulle de mindre företagarna få den avgiftslindring, som motionärerna ansågo nödvändig.

Som motivering för det i de likalydande motionerna I:572 och II:703 framförda yrkandet, att investeringar, som föranletts av ålägganden från offentliga myndigheter, borde fritagas från avgiftsplikt, har framhållits, att t. ex. en slakteriförening, som av veterinärstyrelsen ålagts att snarast utföra nybyggnad eller ombyggnad, därigenom påfördes en oftast betydande investeringsavgift. Då angelägenheten av på så sätt ålagda arbeten prövats av offentlig myndighet och ifrågavarande företag icke hade möjlighet att uppskjuta investeringen, syntes det oriktigt, att investeringsavgift därför uttoges. Bevillningsutskottet hade i sitt betänkande nr 5 riktat de berörda myndigheternas uppmärksamhet på önskvärdheten av att under den tid, som bestämmelserna om investeringsavgift komme att gälla, ålägganden att vidtaga avgiftsbelagda investeringar inte meddelades i större omfattning än som jämlikt gällande bestämmelser befunnas oundgängligen nödvändigt. Sådana ålägganden syntes emellertid ha gjorts i avsevärd utsträckning. När nu investeringsavgift måste utlagas under ytterligare ett år syntes därav följa, att sådana ålägganden under år 1956 komme att meddelas i väsentligt större utsträckning än under innevarande år. Investeringsavgiften syftade till uppnående av att investeringar i den utsträckning så vore möj-

ligt uppsköttes till senare tidpunkt. Det syntes icke förenligt med detta syfte, att investeringar, som måste göras till följd av åläggande av offentlig myndighet, belades med investeringsavgift.

Till stöd för de i de likalydande motionerna I:574 och II:705 framförda yrkandena har anförts, att därest riksdagen i princip skulle godtaga propositionens förslag borde en grundläggande princip för den ifrågasvarande beskattningen vara att den endast skulle drabba nyanskaffningar. Motionärerna föresloge därför, att bestämmelserna omarbetades så att vid ersättningsanskaffning av maskin eller annat inventarium avdrag finge göras för den utrangerade tillgångens ursprungliga anskaffningsvärde eller, om detta inte kunde visas, det belopp som kunde erhållas vid försäljning av tillgången. — Avdragsrätten för erlagd investeringsavgift kunde enligt förslaget utnyttjas endast av de företag som redovisade vinst under beskattningsåret. Denna utformning av bestämmelserna innebure att man på ett orimligt sätt betungade nystartade företag, som, samtidigt som de hade det största investeringsbehovet, ofta finge räkna med att bära förluster under sina första verksamhetsår. Motionärerna föresloge därför att företagare, som erlagt investeringsavgift men vars rörelse för året visat förlust eller så ringa överskott att han vid beräkning av nettointäkten av rörelsen ej kunnat utnyttja den medgivna avdragsrätten, finge tillgodoräkna sig det resterande avdraget för något av därpå följande tre år. — En grundtanke bakom införandet av investeringsavgiften hade varit att den skulle förmå företagarna att uppskjuta en del av sina investeringar till en ur samhällsekonomisk synpunkt gynnsammare tidpunkt. De fall där ett fritt val av tidpunkt inte förefunnnes borde därför självklart lämnas utanför avgiftsplikten. Detta gällde sådana investeringar, som föranletts av föreläggande från offentlig myndighets sida. Som exempel därpå kunde nämnas förbättrings- och ersättningsarbeten, som bleve en följd av påbud av fartygsinspektionen, yrkesinspektionen eller hälsovårdsnämnd. Undantag borde inbegripa även kostnad för återanskaffning av tillgång, som utdömts av offentlig myndighet. — Ekonomisk verksamhet, som bedreves direkt av staten, exempelvis den genom statens järnvägar drivna buss- och biltrafiken, liksom den kommunala busstrafiken skulle enligt förslaget fritagas från avgiftsplikt. Då detta innebure att man uppgåve den likställighet i konkurrenshänseende mellan statlig och enskild företagsamhet, som annars eftersträvades, föresloge motionärerna att privatägda buss- och biltrafikföretag samt enskilda järnvägsföretag undantoges från investeringsavgift.

I de likalydande motionerna I:575 och II:704 har anförts, att därest det i dessa motioner framförda yrkandet om avslag å propositionen inte bleve bifallet, hemställdes alternativt, att de i propositionen föreslagna bestämmelserna ej skulle gälla för rederirörelse utan att sådan verksamhet helt undantoges från avgiftsskyldighet för sina investeringar i såväl fartyg som andra för rörelsen avsedda maskiner och inventarier. — De skattskyldiga hade med fog kunnat utgå från att de i god tid skulle bliva underrät-

tade, därest investeringsavgift skulle komma att uttagas även för år 1956. Då så ej blivit fallet förrän en kort tid innan propositionen avlämnats till riksdagen den 1 november 1955, hade många företag i god tro beställt maskiner och inventarier under år 1955 med leverans under år 1956. Dessa skattskyldiga försattes nu i ett mycket prekärt läge och komme i fråga om nyssnämnda beställningar att få vidkännas en opåräknad merkostnad motsvarande investeringsavgiften. Att de skattskyldiga reagerade mot lagstiftningsåtgärder av detta slag vore helt naturligt. Motionärerna måste därför, därest riksdagen helt eller delvis skulle antaga det framlagda förslaget, bestämt påyrka, att beställningar i rörelse, varom avtal träffats efter den 15 januari men före den 1 november 1955 med leverans under år 1956, skulle undantagas från avgiftsbeläggning. — Som skäl för att investering i fisket fartyg med bruttodräktighet under 100 registerton samt att andra för fisket avsedda inventarier skulle vara undantagna från avgiftsplikt hade departementschefen bl. a. anfört, att fiskarena för sin utkomst vore nödsakade att förvärva ett relativt sett mycket dyrbart arbetsredskap, nämligen fartyget med fångstredskap, samt att båtar och motorer måste kontinuerligt överses eller ersättas med hänsyn till de rent personliga risker, som vore förenade med denna yrkesutövning. I huvudsak samma skäl kunde åberopas till stöd för att investeringar i mindre och medelstora fraktfartyg borde vara fria från avgiftsplikt. De mindre och medelstora rederiernas fartyg vore med hänsyn till omfattningen av dessa rederiers rörelse mycket dyrbara, och deras fartyg och maskiner måste även kontinuerligt överses och ersättas på grund av åtskilliga författningsföreskrifter samt krav från myndigheterna. — Liknande undantag som de i Norge gällande borde medgivas. Då en investeringsavgift i början av detta år införts i Norge, hade från avgiftsplikt undantagits köp av färdiga fartyg, norska och utländska, likaså nybyggnader om högst 2 500 bruttoregisterton. Dessutom hade undantagits sådana investeringar, som täckts genom lån i byggnadslandets valuta eller i valuta som fritt kunde konverteras till sistnämnda lands valuta och som icke förfölle till betalning förrän tidigast den 1 juli 1957. Dock kunde nettofraktinkomsten från vederbörande fartyg brukas såsom avdrag på lån före nämnda tidpunkt. Vidare hade undantagits betalning genom valuta, erhållen genom försäljning av fartyg till utlandet eller genom förlisningsersättningar, då användning av dessa valutabelopp för detta ändamål vore i överensstämmelse med beviljad licens. Det vore i lika hög grad angeläget som beträffande fiskerinäringen, att svenska rederier, särskilt de mindre och medelstora, erhöles en undantagsställning i fråga om sina investeringar. — I de fall då ett skriftligt kontrakt om nytt fartyg tecknats före den 15 januari 1955 skulle enligt förslaget investeringsavgift ej erläggas. Detsamma borde enligt motionärernas mening gälla, om kontraktet på oförändrade villkor överlätits till annan redare före den 1 november 1955. I dylikt fall vore ej fråga om en ny investering utan endast om en överflyttning av äganderätten från en redare till en annan. — Enligt förslaget skulle vid direkt byte av likartade anläggningstillgångar investeringsavgift endast beräknas på

eventuell skillnad mellan anskaffningskostnaden för den nya och värdet å den utbytta tillgången, men vad som eventuellt kunde ha erhållits vid försäljning av äldre tillgångar finge icke avräknas. För att ett näringsföretag skulle kunna upprätthålla sin verksamhet vore det nödvändigt, att dess produktionsapparat vore så ändamålsenlig som möjligt. För rederiföretag, särskilt de mindre och medelstora tramprederierna, vore det nödvändigt att utrangera äldre och oekonomiska fartyg samt ersätta dessa med nytt och modernt tonnage. Uttagande av investeringsavgift i dylikt fall medförde en stor ekonomisk belastning för vederbörande rederi, som till följd av merkostnad för nämnda avgift kunde nödgas avstå från ersättningsanskaffningen och sålunda bli tvingat att inskränka, ja rent av, då fråga vore om enbåtsrederier, nedlägga sin verksamhet. Motionärerna ansåge, att ersättningsanskaffningar på grund av utrangering av fartyg, även om de på grund av utvecklingen vore av annan typ än de utrangerade, ej borde drabbas av investeringsavgift å hela anskaffningskostnaden. Detta borde gälla även om utrangeringen skett ett tidigare år. — Motionärerna ansåge sig kunna draga den slutsatsen, att departementschefen för sin del ansåge ersättande av en gammal motor med en ny i ett fiskefartyg böra betraktas som underhåll. Vad som gällde beträffande fiskebåtar borde även gälla i fråga om annan anskaffning. Ett förtydligande borde alltså göras av innebörd att med kostnaden för reparation och underhåll enligt förordningen om investeringsavgift borde avses samma slag av kostnader, som åsyftades med motsvarande bestämmelse i kommunalskattelagen; på så sätt komme begreppet ersättningsanskaffning enligt förordningen om investeringsavgift att direkt anknyta till att fråga skulle vara om förbättringsarbeten och ej om reparation och underhåll. — Kunde avdrag för erlagd avgift vid inkomsttaxeringen icke utnyttjas helt eller delvis, betydde detta en ökad belastning för företag, som befunne sig i en ur affärsrämsig synpunkt sämre belägenhet. Då investeringarna i fartyg belöpte sig till mycket stora belopp, komme investeringsavgiften att verka mycket betungande för rederierna, särskilt för sådana rederier, som endast ägde ett eller några få fartyg. Motionärerna funne starka skäl tala för att i anskaffningskostnaden för en tillgång skulle få inräknas den del av avgiften, för vilken avdrag ej kunnat erhållas vid inkomsttaxeringen, samt att därefter avdrag skulle få åtnjutas enligt gällande bestämmelser om avdrag för värdeminskning å maskiner och inventarier.

Som motivering för det i de likalydande motionerna I: 579 och II: 707 framförda yrkandet har framhållits, att jordbruket alltjämt vore i starkt behov av fortsatta rationaliseringar. Inte minst gällde detta därest det nya prissättningssystemet för jordbruksprodukter komme att genomföras. Eftersom detta system komme att medföra en starkare konkurrens gentemot utlandet förutsatte detsamma långtgående rationaliseringar. Ett samtidigt genomförande av en investeringsavgift måste delvis motverka syftet med det nya prissättningssystemet. Motionärerna ville i detta sammanhang

erinra om det skärpta läget på kreditmarknaden, vilket i hög grad drabbat jordbruket. För exempelvis sådana yrkesgrupper som hantverk och småindustri hade tillskapats särskilda kreditmöjligheter dels genom den statliga kreditgarantien och dels genom den rätt till s. k. förtroendekrediter varom riksdagen fattat beslut i år. Eftersom några likartade åtgärder inte vidtagits för jordbrukarnas del, syntes det rimligt att dessa åtminstone tillerkändes den lättnad, som ett slopande av den allmänna investeringsavgiften beträffande investeringar inom jordbruket skulle ge. Det förhållandet att investeringsavgiften för år 1955 tidigare betecknats såsom en tillfällig åtgärd hade föranlett många jordbrukare att uppskjuta även viktiga investeringar till år 1956. Därigenom hade uppkommit ett ackumulerat investeringsbehov, som i stor utsträckning måste tillgodoses under år 1956. Skulle riksdagen besluta om investeringsavgift för år 1956 borde av skäl som ovan anförts förvärvskällan jordbruksfastighet undantagas härifrån.

Motioner, i vilka yrkats ändringar i förslaget till särskild investeringsavgift för motorfordon

I de likalydande motionerna I: 573 och II: 702 har anförts, att det syntes särskilt oberättigat att avgiftsbelägga även förvärven av begagnade bilar. Inom bilhandeln räknade man i genomsnitt två transaktioner med begagnade fordon per försäljning av ny bil. Eftersom en begagnad bil redan vore i bruk torde det förhållandet att den bytte ägare inte innebära någon belastning ur nationalekonomisk synpunkt. Den bleve nu också ofta gående i trafik efter det att den normalt skulle skrotats ned beroende på ägarens ovilja att betala särskild investeringsavgift. Den för trafiksäkerheten nödvändiga nedskrotningen uppsköttes. Då dessutom dessa gamla bilar förbrukade relativt stora mängder driv- och smörjmedel, torde de vara oförmånliga rent samhällsekonomiskt sett. Hänsyn borde också tagas till att det oftast vore den mindre välsituerade, som köpte ett begagnat fordon, och den extra investeringsavgiften medförde för honom en kännbar extravgift. Man hade all anledning ifrågasätta, huruvida under den tid som gått med särskild investeringsavgift jämväl på begagnade bilar omregistrering alltid ägt rum, när fordonet bytt ägare. Därigenom hade inte bilregistren kunnat hållas aktuella, och svårigheter ur försäkringssynpunkt etc. torde ha uppstått.

Utskottets yttrande

I den föreliggande propositionen har föreslagits att de avgifter på investeringar inom rörelse och jordbruk samt i motorfordon som tidigare beslutats för 1955 även skall uttagas på investeringar som äger rum 1956. Propositionsförslaget är att se mot bakgrunden av den bedömning av det ekonomiska läget som regeringen ansett sig böra göra på grundval av nu före-

liggande material. I detta hänseende har i propositionen i korthet erinrats om följande.

Det ekonomiska läget karakteriserades av att tendenserna inom landet alltjämt pekade i expansiv riktning, d. v. s. mot en fortsatt press på våra hårt utnyttjade resurser. Sysselsättningen kunde i stort sett närmast betecknas som överfull med en kännbar brist på arbetskraft på åtskilliga områden. Exporten hade ökat kraftigt jämfört med fjolåret, men importen hade stigit än mer, och bytesbalansen kunde för hela året väntas visa ett underskott på några hundra miljoner kronor. I stort sett syntes den ekonomiska utvecklingen i vårt land förlöpa i överensstämmelse med vad som angavs i den reviderade nationalbudgeten. Under året hade en skärpning av den internationella högkonjunkturen inträffat med åtminstone på vissa områden tydliga tendenser till prisstegringar. Både de utifrån kommande prisstegringsimpulserna och det förhållandet att en samhällsekonomisk balans på nuvarande mycket höga nivå av sysselsättning alltid innebure risker för rubbningar av olika slag, nödvändiggjorde fortsatt restriktivitet i den ekonomiska politiken.

Den internationella högkonjunkturen stimulerade i första rummet företagens investeringar. På konsumtionsområdet framträdde den starkaste tillväxten i fråga om utgifterna för varaktiga konsumtionsvaror. Att en viss uppbromsning härvidlag i dagens läge kunde anses befogad berodde främst på att denna efterfrågan skärpte konkurrensen om produktionsfaktorerna på områden, där dessa redan vore hårt utnyttjade, såsom inom verkstadsindustrien, och på att den förde med sig investeringsbehov av stor omfattning, såsom fallet vore beträffande bilarna.

För att dämpa expansionstendenserna användes för närvarande en kombination av ett flertal olika medel. De viktigaste leden utgjordes av byggnadsregleringen samt finans- och kreditpolitiken. Byggnadsregleringen omfattade endast ett mycket begränsat område, och beträffande den restriktiva kreditpolitiken drabbade den visserligen de mer kreditberoende företagen, men de självfinansierande företagen undginge i viss mån dess inflytande. Av dessa skäl hade den restriktiva kreditpolitiken hittills kompletterats med direkta finanspolitiska åtgärder, främst i form av investeringsavgift. Dessa skäl verkade i dagens läge med oförändrad tyngd. Då det av anförda skäl krävdes en fortsatt återhållsamhet och den restriktiva politiken därför inte nu kunde lättas, borde investeringsavgiften uttagas också under 1956. Härigenom drabbades även de självfinansierande företagen.

Den särskilda investeringsavgiften för motorfordon vore nära förbunden med den allmänna investeringsavgiften. Det skulle också framstå som egenomligt, om företagens produktiva maskinanskaffning men inte de enskilda hushållens bilköp skulle drabbas av en avgiftsbeläggning. Behov syntes även alltjämt finnas för en sådan broms på utvidgningen av motorfordonsparken i landet, vilken ställde så stora krav på investeringar i vägar, broar, parkeringsutrymmen, garage och servicelokaler. Med rådande ansträngning av våra resurser framstode det för närvarande som ögörligt att tillfredsställa

dessa behov i den takt som i och för sig skulle vara önskvärd. Den särskilda investeringsavgiften hade härvid visat sig vara ett lämpligt återhållande medel och borde följaktligen utgå även under kalenderåret 1956.

I ett antal motioner har yrkats avslag på förevarande proposition med motiveringar, som grundar sig på en annan uppfattning än den i propositionen framförda dels i vad avser behovet av inflationsbekämpande åtgärder i nu rådande ekonomiska läge och dels vad beträffar verkningarna av de föreslagna avgifterna.

Utskottet finner sig i sin bedömning av det samhällsekonomiska läget kunna ansluta sig till den i förevarande proposition redovisade uppfattningen. Utvecklingen under den gångna delen av året innefattar enligt utskottets mening tendenser, som — om den restriktiva ekonomiska politiken icke bibehålles i sin nuvarande omfattning — lätt skulle kunna leda till allvarliga störningar i den samhällsekonomiska balansen.

Beträffande den uppfattning som framföres i de likalydande motionerna I: 576 och II: 706 och som bygger på uttalande i konjunkturinstitutets höst-rapport, innebärande att de inhemska drivkrafterna för närvarande pekar mot en konjunkturavmattning i Sverige, vill utskottet för sin del anföra följande. Detta uttalande grundar sig på den uppfattningen att den i våras inledda kreditåtstramningen ännu inte gjort sig fullt gällande och att genom denna en grund lagts »för en stark kontraktiv effekt på 1956 års samhällsekonomi». Att i dagens läge med säkerhet uttala sig om kreditpolitikens verkningar under 1956 torde icke vara möjligt, i synnerhet som några tydliga tendenser till avmattning inte kunnat påvisas. Än mindre synes man med ledning av sådana antaganden om utvecklingen kunna motivera en så väsentlig nedrustning av den ekonomiska politiken som en avveckling av den allmänna och särskilda investeringsavgiften skulle innebära. Detta desto mindre som jämvikt ännu inte uppnåtts i bytesbalansen och utvecklingen på arbetsmarknaden alltjämt är osäker. Härtill kan tilläggas att det i dagens läge kan urskiljas expansiva tendenser, och utvecklingen skulle kunna gå i en ogynnsam riktning. Det synes föga realistiskt att i en sådan situation avveckla redan införda åtgärder.

Beträffande farhågorna för den allmänna investeringsavgiftens kostnadsförhöjande effekt som påtalas i nämnda båda motioner, får utskottet uttala följande. Investeringsavgiftens syfte är att förmå företagen till en noggrannare prövning av de olika investeringsplanerna. Detta medför att mindre räntabla och mindre nödvändiga investeringar inte kommer till stånd eller i vart fall skjutes på framtiden. Härigenom dämpas efterfrågan, och utrymme skapas för ökad export samtidigt som efterfrågan för import minskas. För de investeringar som utföres innebär investeringsavgiften visserligen en förhöjning, men denna nackdel får vägas mot konsekvenserna på pris- och kostnadsnivån av en genom alltför högt uppdriven investeringsverksamhet förorsakad inflationistisk utveckling. Utskottet kan alltså icke dela de i motionerna framförda åsikterna.

I de likalydande motionerna I: 577 och II: 700 påpekas att vid införandet av investeringsavgiften för år 1955 gjordes gällande att avgiften i kostnadshänseende hade samma verkningar som en räntestegring och att konsekvensen av den i april detta år genomförda skärpta kreditåtstramningen och den därmed sammanhängande räntestegringen borde bli att någon ny investeringsavgift inte nu borde beslutas. Utskottet får till detta säga att den i våras vidtagna kreditåtstramningen bör ses som en skärpning av den ekonomiska politiken och icke som en ersättning för tidigare vidtagna åtgärder. Det är visserligen riktigt att en investeringsavgift och en räntehöjning i kostnadshänseende har verkningar av likartad natur, men utskottet vill understryka, som också framhålles i konjunkturinstitutets höstrapport, att räntehöjningens direkta verkan på investeringsobjektens räntabilitet sannolikt varit ringa. I detta avseende torde investeringsavgiften ha haft väsentligt större betydelse.

Utskottet ansluter sig till den i föreliggande proposition framförda uppfattningen att investeringsavgiftens bibehållande motiveras av det förhållandet att den kompletterar den restriktiva kreditpolitiken. Visserligen drabbas denna, som även framhålles i de likalydande motionerna I: 576 och II: 706, i någon mån även de självfinansierande företagen, men detta endast med fördröjd verkan och i begränsad omfattning.

Vad avser den särskilda investeringsavgiften på motorfordon ansluter sig utskottet helt till de i propositionen framförda synpunkterna. Denna avgift synes vara ett värdefullt och nödvändigt komplement till övriga inflationsdämpande medel. Utskottet finner inte de i ett antal motioner framförda erinringarna mot investeringsavgiften på motorfordon bärande.

Av det sagda framgår, att utskottet kan ansluta sig till förslaget om en fortsatt avgiftsbeläggning av investeringar under 1956. Vid sin bedömning av frågan om en förlängning för ytterligare ett år av nu ifrågavarande lagstiftning har utskottet givetvis icke förbisett att en avgiftsbeläggning av detta slag får sin fulla effekt endast om bestämmelserna har en begränsad giltighetstid. Utskottet har emellertid funnit att i nuvarande ekonomiska situation med kvarstående expansiva tendenser skulle ett borttagande av investeringsavgiften direkt stimulera till ökade investeringar. Utskottet är på det klara med att det med avgiftsbeläggningen eftersträfvade trycket på företagen att underlåta eller uppskjuta de minst lönsamma investeringarna avtar ju längre avgiften kvarstår. Även med hänsyn tagen härtill måste det emellertid antagas att man vid en fortsatt avgiftsbeläggning under 1956 kommer att uppnå gynnsamma verkningar i investeringsbegränsande hänseende. Detta framstår särskilt klart om man väger fördelarna av en bibehållen avgift mot de risker för en inflationistisk utveckling, som man i dagens läge måste räkna med vid ett omedelbart borttagande av avgiften. Utskottet tillstyrker sålunda förslaget om en förlängning på ett år men vill samtidigt understryka att avgiftsbeläggningen är en temporär anordning betingad av det nuvarande ekonomiska läget.

Utskottet avstyrker således de inbördes likalydande motionerna I: 573

och II: 702 (såvitt avser däri framställt yrkande om avslag på förslaget om särskild investeringsavgift på motorfordon år 1956), I: 575 och II: 704 (såvitt avser däri framställt yrkande om avslag på förslaget om allmän investeringsavgift för 1956), I: 576 och II: 706, I: 577 och II: 700 samt I: 578 och II: 701 ävensom motionen II: 708. Sin inställning till de i de inbördes likalydande motionerna I: 573 och II: 702 samt I: 575 och II: 704 framställda alternativa yrkandena kommer utskottet att redovisa i det följande.

I motionen I: 569 har yrkats avslag på förslaget om särskild investeringsavgift för motorfordon år 1956. Enligt motionärens mening borde i stället en begränsning av valutatilldelningen för bilköp genomföras. I enlighet härmed yrkar motionären, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära, att Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärder för begränsning av importen av motorfordon under 1956 på så sätt, att valuta till ett belopp av förslagsvis högst 600 miljoner kronor ställes till förfogande för denna import. Liknande yrkande hade utskottet att taga ställning till under vårsessionen i samband med behandlingen av propositionen nr 36. Utskottet framhöll då att ett genomförande av en importbegränsning skulle innebära en återgång till tidigare gällande kvoteringsystem. Med hänsyn till de konsekvenser detta skulle medföra i olika hänseenden uttalade utskottet sitt bestämda avstyrkande. Utskottet vidhåller denna uppfattning och hemställer alltså om avslag på motionen I: 569.

Utskottet övergår nu till att behandla de olika bestämmelserna i de vid propositionen fogade båda författningsförslagen. Utskottet kommer därvid endast att uppehålla sig vid spörsmål, som aktualiserats genom väckta motioner eller eljest särskilt uppmärksamrats inom utskottet.

Vad först angår *den allmänna investeringsavgiften för år 1956* har motionsvis framförts åtskilliga förslag om undantag från avgiftsplikten. Fler-talet av dessa förslag är likartade med motionsförslag, som framfördes vid vårsessionen under behandlingen av 1955 års investeringsavgift och som utskottet då förklarade sig inte kunna biträda.

Departementschefen har i förevarande proposition erinrat om detta utskottets ställningstagande och har i anslutning därtill framhållit att varje undantag från avgiftsplikten vore ägnat att minska de investeringsbegränsande verkningarna. Investeringsavgiften måste enligt sin natur verka generell. Den gäve inte utrymme för någon myndigheternas prövning av angelägenheten av ifrågasatta investeringar, utan denna skulle verkställas av dem som önskade företa investeringarna. Svårigheterna att genom uttryckliga lagregler eller dispensvägen åstadkomma en rimlig avvägning av de olika intressen som här kunde anmäla sig syntes även uppenbara. Dessa skäl verkade med samma styrka oavsett om investeringsavgiften uttogs under ett eller två år och borde i princip föranleda till att undantag, utöver vad som stadgats i förordningen om avgift för år 1955, inte borde medges, även om dessa från andra synpunkter kunde te sig önskvärda. Departementschefen har också avvisat olika förslag om undantag, som framförts vid departe-

mentsbehandlingen. I ett avseende har han emellertid förordat en undantagsregel, nämligen i fråga om investeringar i fartyg och andra inventarier, som användes i yrkesmässigt fiske.

Utskottet, som redan i sitt vid vårsessionen avgivna betänkande nr 5 uttalade sig i samma riktning, kan instämma i de av departementschefen anförda synpunkterna. Såsom framgår av det följande har utskottet också, på ett undantag när, funnit sig böra avstyrka de motionsvis framförda förslagen om undantagsregler. Att frihet från avgiftsplikt föreskrives beträffande fartyg och andra inventarier för fiske finner utskottet motiverat med hänsyn till de speciella förhållanden, varunder fiskerinäringen bedrivs. Förslaget i denna del tillstyrkes av utskottet.

Beträffande de olika motionsyrkandena får utskottet anföra följande.

I de likalydande motionerna I: 579 och II: 707 föreslås att samtliga investeringar i jordbruk skall undantas från avgiftsplikt. När utskottet vid vårsessionen hade att taga ställning till förslag med samma innebörd, framhöll utskottet att det vore väl medvetet om angelägenheten av rationaliseringsåtgärder. Detta gällde inte endast jordbrukare utan i lika hög grad rörelseidkare. Men även rationaliseringssträvandena måste i viss mån hållas tillbaka då investeringarna tenderade att inte rymmas inom ramen för de reala resurserna. Utskottet vill även erinra om att det visserligen avstyrkte motionerna men, bl. a. av hänsyn till jordbrukets förhållanden, förordade en av riksdagen sedermera beslutad höjning av det avgiftsfria bottenbeloppet. Någon anledning att nu intaga en annan ståndpunkt synes inte föreligga. Utskottet får därför avstyrka dessa motioner.

I anslutning härtill torde få redovisas ett förslag av mera speciell innebörd, som framföres i de likalydande motionerna I: 570 och II: 699. Förslaget går ut på att investeringsavgift inte skall erläggas för nybyggnad av en tillämnad svinstamkontrollstation i Hallsberg. I motionerna erinras om att svinstamkontroll tidigare bedrivits av staten samt att denna verksamhet enligt statsmakternas beslut övertagits av ideella föreningar med hushållningssällskap och slakteriföreningar som medlemmar. Enligt utskottets mening föreligger här sådana alldeles speciella förhållanden, att ett undantag från avgiftsplikt är motiverat. Sålunda bör bl. a. framhållas, att om verksamheten alltjämt hade bedrivits av staten, skulle någon investeringsavgift inte ha ifrågakommit. Utskottet får även erinra om att hushållningssällskapen inte är underkastade avgiftsplikt. På grund härav föreslås, att en undantagsbestämmelse för nu avsedda fall införes i 5 § av författningsförslaget.

De likalydande motionerna I: 572 och II: 703 utmynnar i förslag att investeringar, som måste utföras till följd av åläggande från offentlig myndighet, skall undantas från avgiftsplikt. Ett yrkande av samma innebörd framföres i de likalydande motionerna I: 574 och II: 705. Denna fråga var även aktuell vid behandlingen av 1955 års investeringsavgift. Därvid framhöll utskottet, att utmärkande för ifrågavarande investeringar vore att vederbörande vore skyldig att göra dessa, därest han ville bedriva sin näring. Andra investeringar kunde vara lika ofrånkomliga och måste utföras trots att något

åläggande från myndighet inte ifrågakomme. En undantagsbestämmelse av det ifrågasatta slaget skulle i vissa fall innebära, att den som i vanlig ordning verkställde ofrånkomliga investeringar avgiftsbelastades, medan den som härutinnan visat försumlighet och därigenom nödgat myndighet att ingripa premierades genom att slippa avgift. Samtidigt som utskottet av dessa skäl avstyrkte motionsförslagen, riktade emellertid utskottet de berörda myndigheternas uppmärksamhet på önskvärldheten av att under den tid, som bestämmelserna om investeringsavgift komme att gälla, ålägganden att vidtaga avgiftspliktiga investeringar inte meddelades i större omfattning än som jämlikt gällande bestämmelser befunnes oundgängligen nödvändigt. När utskottet nu har att taga ställning till utformningen av motsvarande bestämmelser för år 1956, finner utskottet lika litet som vid vårsessionen möjligt att införa en undantagsbestämmelse. Utskottet är emellertid medvetet om att förelägganden av åsyftat slag kan förorsaka svårigheter för de därav berörda. Utskottet vill därför understryka som ett oeftergivligt krav, att den av utskottet vid vårsessionen förordade återhållsamheten med förelägganden att utföra avgiftspliktiga investeringar iakttas. Samtidigt får utskottet erinra om att sådana förelägganden i allmänhet kan överklagas samt att, om riksdagen icke har något att erinra mot ett uttalande av här ovan angiven innebörd, detta självfallet bör få betydelse vid målens avgörande.

I de likalydande motionerna I: 575 och II: 704 framföres en rad förslag om undantagsbestämmelser med syfte att tillgodose rederinäringen. Sålunda föreslås att denna näring i sin helhet skall befrias från avgift för investeringar i maskiner och inventarier, däribland fartyg. I andra hand hemställs att från avgiftsplikt undantas färdigbyggda fartyg, nybyggnader upp till 2 500 bruttoregister-ton m. m. i huvudsaklig överensstämmelse med bestämmelserna om den avgift vid fartygsbyggnader som uttas i Norge. Ett liknande yrkande men med mera begränsad innebörd framföres i de likalydande motionerna I: 568 och II: 698, vari hemställs att investeringar i fraktfartyg under 300 ton skall fritagas från avgift. Utskottet, som haft att behandla motsvarande förslag vid vårsessionen, får liksom då erinra om den ifrågavarande lagstiftningens syfte att uppställa generellt verkande regler av investeringsbegränsande karaktär. Frågan har även behandlats i den nu föreliggande propositionen. Däri framhålles, att undantagsbestämmelser med så vidsträckt innebörd att de skulle omfatta huvudparten av den mindre skeppsfarten inte kan införas utan att rubba de förutsättningar på vilka investeringsavgiften är uppbyggd. Häri kan utskottet instämma. Såsom utskottet framhöll vid vårsessionen och departementschefen nu ytterligare understrukt, skulle i stort sett enahanda skäl för avgiftsbefrielse kunna anföras i åtskilliga andra fall, bl. a. inom andra delar av kommunikationsväsendet. Ytterligare torde böra framhållas, att de i förstnämnda motioner åberopade norska reglerna inte är jämförbara med dem varom här är fråga. De norska reglerna avser inte en allmän investeringsavgift utan en särskild avgiftsbeläggning av fartygsbyggnader. Av nu anförda skäl får utskottet avstyrka motionsyrkandena.

Vidare hemställas i de likalydande motionerna I: 575 och II: 704, att investeringar i rörelse, varom avtal träffats under tiden från den 15 januari till den 1 november 1955 med leverans under 1956, skall undantagas från avgiftsbeläggning. Detta förslag — innebärande att ett mycket stort antal kostnadskrävande investeringar skulle gå fria — får utskottet avstyrka. I anslutning därtill bör erinras om att statsmakterna vid tillkomsten av 1955 års avgift förutskickat att en avgiftsbeläggning av de ifrågavarande investeringarna kunde bli aktuell, även om avgift inte skulle beslutas för år 1956.

Utskottet kan inte heller biträda ett i nämnda motioner framfört förslag att avgift inte skulle utgå, när ett före den 15 januari 1955 tecknat kontrakt om nytt fartyg överlåtits på annan redare före den 1 november 1955.

I samma motioner — liksom även i de likalydande motionerna I: 574 och II: 705 — upptas även förslag att vid avgiftens beräkning avdrag skulle få ske för värde hos utrangerad tillgång. Utskottet avstyrkte vid vårsessionen yrkanden av likartad innebörd. Skälen härför var bl. a., att den allmänna fördyring av investeringskostnaderna som avsågs inte skulle påverkas av om det är penningar eller andra tillgångar som lämnas i ersättning vid förvärvet. Att ett avsteg från denna princip gjorts då fråga var om direkt byte av likartad tillgång — härigenom kunde undvikas att avgiften drabbade den rabatt som låg i att bytestillgången uppvärderades — kunde i och för sig inte motivera ytterligare avsteg. Dessa skäl synes alltjämt bärande. Utskottet får i detta sammanhang även uppta det i förstnämnda två motioner framförda yrkandet att gränsdragningen mellan reparationer, å ena, samt förbättringsarbeten och ersättningsanskaffning, å andra sidan, måtte bestämmas på annat sätt än i förordningen om avgift för år 1955. Inte heller detta förslag kan utskottet tillstyrka.

Nu nämnda fyra motioner innehåller även yrkande att den i Kungl. Maj:ts förslag stadgade rätten att åtnjuta avdrag för erlagd investeringsavgift vid inkomsttaxeringen skulle, i den mån den inte kunnat användas vid nästkommande taxering, få begagnas under senare år. Även denna fråga har utskottet behandlat vid vårsessionen. Att utskottet inte ansåg sig kunna tillstyrka förslagen, sammanhängande bl. a. med att en rörelseidkare, såsom utskottet då närmare utvecklade, på grund av gällande bestämmelser i själva verket hade möjlighet att fördela avdraget på två räkenskapsår. Utskottet avstyrker motionärernas yrkanden i denna del.

Slutligen har i de likalydande motionerna I: 574 och II: 705 hemställts att privatägda buss- och biltrafikföretag samt enskilda järnvägar måtte fritas från avgiftsplikt, varjämte i de likalydande motionerna I: 571 och II: 709 förordats, att vid investering i lastbil det avgiftsfria bottenbeloppet skulle höjas till 35 000 kronor. Utskottet har vid vårsessionen avstyrkt motionsförslag av likartad innebörd. Därvid erinrade utskottet ånyo om att förordningen om investeringsavgift måste ges en generell utformning och att det icke är möjligt att taga hänsyn till behovet av investeringar i de enskilda fallen. Utskottet erinrade även om skälen för att avgiftsskyldigheten inte kan utbyggas till att omfatta av stat och kommun gjorda investeringar. Fler-

talet statliga bolag omfattas dock av förordningen. Samma ståndpunkt måste nu intagas. Härvid förutsättes, liksom vid vårsessionen, att stat och kommun kommer att iakttaga sådan återhållsamhet i avseende å investeringsverksamheten, att de enskilda företagen inte från konkurrenssynpunkt blir lidande av investeringsavgiften.

Det vid propositionen fogade förslaget till förordning om *särskild investeringsavgift för motorfordon år 1956* överensstämmer i huvudsak med de för innevarande år gällande avgiftsbestämmelserna. Avgift skall sålunda i princip utgå såväl för nya som för begagnade fordon. I de likalydande motionerna I: 573 och II: 702 har — utöver det tidigare redovisade yrkandet om avslag på författningsförslaget i dess helhet — i andra hand yrkats, att riksdagen måtte vidtaga sådan ändring av bestämmelserna om den särskilda investeringsavgiften, att avgift ej skall utgå vid förvärv av begagnade fordon. I sitt i våras avgivna betänkande nr 5 har utskottet närmare behandlat frågan om avgiftsbeläggningen av äldre fordon. Därvid framhöll utskottet bl. a., att därest avgiften inte träffade begagnade bilar, bleve följderna i och för sig helt omotiverad prisstegring på sådana fordon, vilket i sin tur skulle underlätta anskaffningen av en ny investeringsavgiftsbelagd bil. Även principerna för den allmänna investeringsavgiften och önskemålet att förhindra kringgående talade enligt utskottets mening för en avgiftsbeläggning av de begagnade fordonen. I ett ekonomiskt läge, där utskottet ansett sig böra förordna bibehållandet av avgifterna på rörelseidkares och jordbrukares investeringar, kan utskottet icke finna motiverat att tillstyrka en uppmjukning i den avgiftsbeläggning, som är avsedd att utgöra en broms på utvidgningen av personbilsbeståndet i landet. Utskottet hemställer alltså om avslag på förvarande båda motioner i nu angivna hänseenden.

I fråga om avgiftens storlek innebär det nu framlagda förslaget, att en viss jämkning vidtagits i den skala efter vilken avgiften skall beräknas för äldre årsmodeller. Vidare har undantagsfallen i 3 § utökats varjämte i 5 § intagits en särskild bestämmelse för avgiftsberäkningen i fall av samäganderätt. En nyhet är också den i 6 § föreslagna särskilda dispensregeln. I nu ifrågasvarande delar föranleder propositionsförslaget ingen erinran från utskottets sida.

I detta sammanhang vill utskottet beröra en särskild fråga, som har samband med bestämmelserna om avgiftsbefrielse i vissa fall för bilhandlare. Enligt hittills gällande bestämmelser har en bilhandlare kunnat vinna avgiftsbefrielse för en av honom övertagen gammal bil genom att låta överföra fordonet till reservregistret. Det nu framlagda författningsförslaget innebär en betydande förenkling i detta hänseende. Reservregistrering av fordonet uppställs sålunda icke längre som villkor för avgiftsbefrielse i de fall, där bilhandlaren försäljer den av honom förvärvade bilen inom tre veckor och den nye ägaren omedelbart gör anmälan om sitt förvärv. Endast om bytesbilen icke avyttras inom treveckorsperioden blir det i fortsättningen erforderligt att låta överföra bilen till reservregistret och därefter vid ny ägande-

rättsövergång återföra den till bilregistret. I bilskattehänseende innebär dessa registreringsåtgärder, att den som är ägare till fordonet vid avregistreringen berättigas att återfå erlagd automobilskatt för tiden fr. o. m. månaden efter avregistreringen och att vid återregistreringen ny sådan skatt påföres för tiden fr. o. m. den månad, då skatteplikt på nytt inträder. I vissa fall kan i enlighet härmed dubbel skatt komma att utgå för en månad. Även om man kan räkna med att de nu föreslagna reglerna om bilhandlares avgiftsbefrielse kommer att medföra att antalet reservregistreringar för vinnande av befrielse från den särskilda investeringsavgiften kommer att avsevärt minska, framstår det likväl som mindre tillfredsställande att reservregistreringen får den nyss angivna konsekvensen i fråga om den ordinarie bilskatten. Inom utskottet har därför ifrågasatts, huruvida hinder möter mot att icke påföra ny automobilskatt vid återregistreringen, därest den restitutionsberättigade tidigare ägaren avstår från att göra sin rätt till skatterestitution gällande. Utskottet får i anledning härav som sin mening uttala, att bilskatt för löpande år icke bör påföras vid återregistreringen under förutsättning att skatt för samma år tidigare erlagts och att den nye ägaren vid registreringsansökan fogar handling, vari den tidigare ägaren gentemot statsverket förklarar sig avstå från eventuell genom avregistreringen uppkommen restitutionsfordran.

Författningsförslagets utformning i övrigt föranleder ej till erinran eller eljest till särskilt yttrande från utskottets sida.

I propositionen har departementschefen understrukt att investeringsavgifterna i och för sig icke hade ett fiskaliskt syfte samt framhållit att en konsekvens av detta betraktelsesätt varit att, på sätt i propositionen närmare redovisats, de från dessa avgifter inflytande medlen hade behandlats i särskild ordning. Någon ändring härutinnan har icke ifrågasatts beträffande den nu föreslagna avgiftsbeläggningen; departementschefen uttalar sålunda i propositionen att avkastningen av dessa avgifter, i den mån de alltjämt skulle utgå, komme att behandlas på samma sätt som gäller för närvarande. I detta uttalande vill utskottet instämma.

Utskottets hemställan

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 205 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas samt i anledning av de likalydande motionerna I: 570 av herr Eskilsson m. fl. och II: 699 av fröken Wetterström m. fl.,

1) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om investeringsavgift för år 1956 med den ändring

av 5 § som framgår av följande såsom *utskottets förslag* be-
tecknade lydelse:

Kungl. Maj:ts förslag

Utskottets förslag

5 §.

Har myndighet lämnat statligt bidrag eller lån eller ställt statlig låne-
garanti för viss investering, skall denna icke anses som avgiftspliktig inves-
tering till den del kostnaden täckts av bidraget eller lånet eller genom ut-
nyttjande av lånegarantien.

Har tillgång gått förlorad genom brand, haveri eller liknande av den
avgiftsskyldiges åtgöranden oberoende anledning eller har tillgång tagits i
anspråk genom expropriation eller liknande förfarande eller eljest avytt-
rats under sådana förhållanden att tvångsförsäljning måste anses vara för
handen, skall härav föranledd ersättningsanskaffning icke anses utgöra av-
giftspliktig investering till den del kostnaden för den nya tillgången mot-
svarar 200 procent av uppuren ersättning för den förlorade eller avyttrade
tillgången eller — då fråga är om tillgång som gått förlorad genom brand,
haveri eller liknande anledning och försäkringsskydd icke till någon del
föreläggat — 200 procent av anskaffningskostnaden.

Ersättningsanskaffning i anledning av sådan skada genom jordskred,
översvämning eller liknande händelse, varemot försäkringsskydd normalt
ej meddelas, skall icke till någon del anses utgöra avgiftspliktig investering.

Investering som uteslutande eller väsentligen tillkommit för civilför-
svars- eller beredskapsändamål är icke att anse såsom avgiftspliktig in-
vestering. Detsamma gäller investe-
ring i fastigheter och inventarier,
som utnyttjas eller äro avsedda att
utnyttjas för produktion eller distri-
bution av elektrisk kraft. Vidare skall
som avgiftspliktig investering icke
anses förvärv av personbil, sådan med
skåp-, stationsvagns- eller personbils-
karosseri utrustad lastbil vilkens
tjänstevikt icke överstiger 1 800 kilo-
gram eller sådan motorcykel för vil-
ken registreringsskyldighet förelig-
ger. Ej heller skall som avgiftspliktig
investering anses sådant förvärv av
egendom, varom förmåles i 7 § första
eller andra stycket förordningen den
21 maj 1954 om fondskatt.

Investering som uteslutande eller väsentligen tillkommit för civilför-
svars- eller beredskapsändamål är
icke att anse såsom avgiftspliktig in-
vestering. Detsamma gäller investe-
ring i fastigheter och inventarier,
som utnyttjas eller äro avsedda att ut-
nyttjas för produktion eller distribu-
tion av elektrisk kraft, samt investe-
ring i nybyggnad, som under medver-
kan av hushållningssällskap uppförts
för bedrivande av svinstamkontroll.
Vidare skall som avgiftspliktig inves-
tering icke anses förvärv av personbil,
sådan med skåp-, stationsvagns- eller
personbilskarosseri utrustad lastbil
vilkens tjänstevikt icke överstiger
1 800 kilogram eller sådan motorcy-
kel för vilken registreringsskyldighet
föreligger. Ej heller skall som avgifts-
pliktig investering anses sådant för-
värv av egendom, varom förmåles i

Kungl. Maj:ts förslag

Utskottets förslag

7 § första eller andra stycket förordningen den 21 maj 1954 om fondskatt.

För den som yrkesmässigt bedriver fiske skall investering i fartyg och andra för fisket avsedda inventarier, som helt eller så gott som uteslutande användas i sådan rörelse, icke anses såsom avgiftspliktig investering. Vad nu sagts skall dock ej gälla investering i fartyg med bruttodräktighet överstigande 100 registerton.

2) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om avgift vid investering i motorfordon år 1956 (särskild investeringsavgift); samt

B) att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 568 av herr Gustaf Karlsson m. fl. och II: 698 av herr Johansson i Öckerö m. fl.,

2) de likalydande motionerna I: 571 av herr Franzén och II: 709 av herr Norén i Mullsjö,

3) de likalydande motionerna I: 572 av herrar Franzén och Nils Theodor Larsson samt II: 703 av herr Andersson i Brämhult m. fl.,

4) de likalydande motionerna I: 573 av herr Johan Persson m. fl. och II: 702 av herr Carlsson i Stockholm m. fl.,

5) de likalydande motionerna I: 574 av herr Weiland m. fl. och II: 705 av herr Nelander m. fl.,

6) de likalydande motionerna I: 575 av herrar Ohlön och Svärd samt II: 704 av herrar Boija och Edström,

7) de likalydande motionerna I: 576 av herr Ohlön m. fl. och II: 706 av herr Ohlin m. fl.,

8) de likalydande motionerna I: 577 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 700 av herr Hjalmarson m. fl.,

9) de likalydande motionerna I: 578 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 701 av herr Hjalmarson m. fl.,

10) de likalydande motionerna I: 579 av herrar Wehtje och Ebbe Ohlsson samt II: 707 av herrar Cassel och Nilsson i Svalöv,

11) motionen I: 569 av herr Gustaf Elofsson, ävensom

12) motionen II: 708 av herr Hagberg i Stockholm m. fl., måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 29 november 1955

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Heüman, Spetz, Franzon, Gustaf Elofsson, Eriksson, Velander, Niklasson, Anders Johansson och fröken Ranmark; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Kristensson i Osby, Sundström*, Sjölin, Brandt, Kollberg, Kärrlander, Henriksson, Jansson i Aspeboda och Nilsson i Svalöv.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservationer

I) av herrar *Spetz, Velander, Anders Johansson, Kristensson* i Osby, *Sjölin, Kollberg* och *Nilsson* i Svalöv, vilka anfört följande:

I den föreliggande propositionen har föreslagits, att den under vårsessionen för år 1955 beslutade avgiften vid investeringar inom rörelse och jordbruk samt i motorfordon skall uttagas även för investeringar, som äger rum 1956. Förslaget har motiverats med att ett fortsatt uttagande av avgiften är nödvändigt för att motverka en befarad samhällsekonomisk utveckling i inflationistisk riktning.

Den svenska samhällsekonomin kännetecknas enligt vår uppfattning i nuläget av en högkonjunktur med vissa expansiva drag. Riskerna för en utveckling i inflationistisk riktning, om högkonjunkturen i utlandet fortsätter, kan därför självfallet inte negligeras. Samtidigt bör emellertid beaktas, att — som konjunkturinstitutet framhållit i sin senaste rapport — den åtstramning på kreditmarknaden, som inleddes under våren och som därefter upprätthållits, ännu icke gjort sig fullt gällande, utan härigenom en grund lagts »för en stark kontraktiv effekt på 1956 års samhällsekonomi». Enligt konjunkturinstitutet tyder allting på att de inhemska drivkrafterna för närvarande pekar på en konjunkturavmattning i Sverige. Vi bedömer för vår del inte det aktuella läget och de rådande utvecklingstendenserna så, att ett uttagande av de föreslagna avgifterna skulle vara samhällsekoniskt motiverat. Vi ansluter oss härutinnan till den uppfattning, som kommit till uttryck i de likalydande motionerna I: 576 av herr Ohlon m. fl. och II: 706 av herr Ohlin m. fl. samt I: 577 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 700 av herr Hjalmarson m. fl. Stramhet på kreditmarknaden bör således tills vidare upprätthållas.

En nödvändig förutsättning för att en åtgärd av investeringsavgiftens natur skall få avsedd effekt är, såsom erinrats i de nyssnämnda motionerna, att den redan vid beslutets fattande görs kortvarig och klart tidsbegränsad; detta förhållande underströks också av bevillningsutskottet under vårsessionen. Om riksdagen nu, såsom föreslås i propositionen, förlänger avgiftens giltighetstid ytterligare ett år, måste detta därför leda till att avgiftens in-

vesteringshämmande effekt avtrubbas. Dess karaktär närmar sig i stället den fasta kostnadens. Dess rent kostnadshöjande verkan blir större. Ur sistnämnda synpunkt måste den med hänsyn till angelägenheten att stärka vår konkurrenskraft gentemot utlandet anses som övervägande skadlig.

Vidare vill vi erinra om den osmidighet, som enligt sakens natur kännetecknar investeringsavgiften och som gör denna klart underlägsen penning- och kreditpolitiska åtgärder. Dessa har fördelen att kunna snabbt anpassas efter ett ändrat konjunkturläges krav.

Inte heller kan vi finna, att de föreslagna avgifterna skulle vara outhärliga för att, såsom departementschefen synes anse, även nå de s. k. självfinansierande företagen med någon investeringsbromsande åtgärd. Vi delar här helt den uppfattning, som motionsledes framförts, att departementschefen i betydande grad underskattat kreditåstramningens effekt och räckvidd beträffande sådana företag.

Vad bilaccisen beträffar delar vi också den motionsvis framförda uppfattningen, att övervägande skäl talar för dess slopande. Den återhållande effekt, som gällande kreditrestriktioner utövar även på detta område, bör såsom i motionerna framhållas inte förbises. De mera restriktiva avbetalningsvillkor i fråga om bilhandeln, varom överenskommelse med därav berörda branschorganisationer nyligen träffats, kommer självfallet också att verka dämpande.

Vi ansluter oss således till de yrkanden som framförts i de likalydande motionerna I: 576 av herr Ohlon m. fl. och II: 706 av herr Ohlin m. fl., de likalydande motionerna I: 577 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 700 av herr Hjalmarson m. fl., de likalydande motionerna I: 578 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 701 av herr Hjalmarson m. fl., ävensom de likalydande motionerna I: 575 av herrar Ohlon och Svärd samt II: 704 av herrar Boija och Edström, de likalydande motionerna I: 573 av herr Johan Persson m. fl. och II: 702 av herr Carlsson i Stockholm m. fl. samt motionen II: 708 av herr Hagberg i Stockholm m. fl., nämligen att propositionen måtte avslås i dess helhet. Vi hemställer därför vid punkterna A 1) och A 2),

A) att riksdagen måtte, med bifall till ovannämnda motioner,

1) avslå det vid propositionen fogade förslaget till förordning om investeringsavgift för år 1956; samt

2) avslå det vid propositionen fogade förslaget till förordning om avgift vid investering i motorfordon år 1956 (särskild investeringsavgift).

II) av herr *Gustaf Elofsson*, som anfört:

Bevarandet av ett fast penningvärde måste vara en väsentlig målsättning för den ekonomiska politiken. Otvivelaktigt föreligger fortfarande vissa risker för en inflationistisk utveckling, varför åtgärder från statsmakternas sida för eliminerande av dessa synes ofrånkomliga. Investeringar och konsumtion måste hållas inom ramen för landets reala resurser. Kungl. Maj:ts

förslag såvitt avser avgiften å investeringar i jordbruk och rörelse anser jag i nu rådande ekonomiska läge böra godtagas.

Det framstår givetvis i detta läge även som synnerligen angeläget, att en begränsning i investeringarna i bilar och andra motorfordon kan ske. Den våldsamma expansionen av bilismen för nämligen med sig stora investeringsbehov inte bara inom industrien utan även med avseende på vägar, garage, verkstäder, parkeringsplatser, stadsplaneanläggningar osv. Dessutom tar importen av nya bilar betydande valutabelopp i anspråk, och risk anses föreligga för en minskning av landets valutareserv. En begränsning av motorfordonsimporten ter sig således nödvändig såväl för att spara våra valutatillgångar som för att begränsa investeringsbehovet.

Då ett konjunkturpolitiskt samband förefinnes mellan importen av motorfordon och investeringsverksamheten är det i och för sig logiskt att också belägga anskaffningen av nya motorfordon för personligt bruk med en investeringsavgift; däremot kan avgiftsbeläggning av begagnade fordon icke ha någon betydelse ur konjunkturdämpningssynpunkt. Erfarenheterna synes emellertid ge vid handen, att den särskilda investeringsavgiften inte på avsett sätt kunnat begränsa efterfrågan på motorfordon. Flera återförsäljare har sänkt priserna på sina vagnar, så att kostnaderna för investeringsavgiften kompenseras av prissänkningar. Dessutom synes efterfrågan på bilar nu vara så stark, att en fördyring med några hundra kronor per vagn knappast avhåller spekulanter på bilar från att köpa sådana.

För att en effektiv begränsning av bilimporten skall kunna komma till stånd torde enligt min mening den bästa utvägen vara att begränsa valutatilldelningen för inköp av motorfordon från utlandet. Ett sådant system är visserligen förenat med vissa nackdelar, eftersom det innebär en kvotering av bilimporten, men dessa nackdelar uppväges enligt min mening av systemets effektivitet. Riksdagen bör således hos Kungl. Maj:t hemställa, att åtgärder vidtages för att begränsa importen av motorfordon under år 1956 på så sätt, att valuta intill ett visst högsta belopp ställes till förfogande för import av sådana motorfordon, som avses med den föreslagna särskilda investeringsavgiften å motorfordon. Beloppet bör enligt min mening lämpligen fastställas till 600 miljoner kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag vid punkten A 2) att riksdagen måtte, med bifall till motionen I: 569 av herr Gustaf Elofsson,

2) avslå det vid propositionen fogade förslaget till förordning om avgift vid investering i motorfordon år 1956 (särskild investeringsavgift) samt i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om åtgärder för begränsning under år 1956 av importen av sådana motorfordon, som avses i nämnda förslag, på så sätt, att valuta intill ett belopp av högst 600 miljoner kronor ställes till förfogande för sådan import;

III) av herrar Spetz, Velande, Anders Johansson, Kristensson i Osby, Sjölin, Kollberg och Nilsson i Svalöv, vilka anfört följande:

Därest riksdagen ej skulle bifalla de av oss framställda yrkandena om avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 205, yrkar vi följande ändringar i de föreslagna förordningarna.

1. *Beträffande investeringar i förvärvskällan jordbruksfastighet*

I de likalydande motionerna I: 579 av herrar Wehtje och Ebbe Ohlsson samt II: 707 av herrar Cassel och Nilsson i Svalöv har hemställts att investeringar i förvärvskällan jordbruksfastighet skall fritagas från avgiftsplikt. Till stöd härför har motionärerna särskilt understrukit det behov av fortsatta rationaliseringar, som föreligger på jordbrukets område och som kan väntas komma att ytterligare accentueras genom det nya prissättningssystemet för jordbruksprodukter. Med beaktande av rationaliseringsverksamhetens betydelse hemställer vi om bifall till motionärernas yrkande. Detta föranleder den ändringen i det framlagda författningsförslaget, att 2 § utgår, att ändringar dessutom får ske i 1, 6, 7 och 12 §§ samt att paragrafnumreringen ändras fr. o. m. 3 §.

2. *Beträffande investeringar föranledda av offentlig myndighets åläggande*

I de likalydande motionerna I: 572 av herrar Franzén och Nils Theodor Larsson och II: 703 av herr Andersson i Brämhult m. fl. ävensom de likalydande motionerna I: 574 av herr Weiland m. fl. och II: 705 av herr Nelande m. fl. har yrkats att investeringar, som uppenbarligen föranledes av offentlig myndighets åtgärd, inbegripet återanskaffning av tillgång som myndigheten utdömt, skall fritagas från avgiftsplikt. Då vi anser det uppenbart obilligt att belägga investeringar av denna art med avgift yrkar vi bifall till detta förslag. Vi föreslår sålunda ett tillägg med dylik innebörd i 5 § att infogas som ett sjätte stycke.

3. *Beträffande investeringar i yrkesmässig biltrafik och enskilda järnvägar*

Det i propositionen framlagda förslaget innebär bl. a. att investeringar som verkställs av företag, som driver yrkesmässig buss- eller biltrafik, liksom investeringar av enskilda järnvägsföretag skall bli avgiftspliktiga, medan motsvarande investeringar av stat eller kommun, t. ex. i den av statens järnvägar drivna busstrafiken, icke skall beläggas med avgift. Under hänvisning till den viktiga principen, att likställighet i konkurrenshänseende bör eftersträvas mellan allmän och enskild företagsamhet, har i de likalydande motionerna I: 574 av herr Weiland m. fl. och II: 705 av herr Nelande m. fl. föreslagits, att även de enskilda trafikföretagen skall fritagas från avgiftsskyldighet. Vi delar denna uppfattning. Vi föreslår på anförda skäl att såväl investeringar inom yrkesmässig biltrafik som investeringar i enskild järnvägsdrift skall fritagas från avgiftsplikt. Vad gäller undantaget för de förstnämnda investeringarna torde detta lagtekniskt få lösas så att undantagsstadgandet anknytes till 1940 års yrkestrafikförordning. Vi föreslår

ett tillägg av sådan innebörd till 5 § att infogas som ett sjunde och ett åttonde stycke.

4. Beträffande investeringar i fartyg

I ett flertal motioner har yrkats undantag för eller lättnader i avgiftsplikten vid investeringar i fartyg. Yrkanden av sådan innebörd har framställts i de likalydande motionerna I: 568 av herr Gustaf Karlsson m. fl. och II: 698 av herr Johansson i Öckerö m. fl. samt I: 575 av herrar Ohlon och Svärd samt II: 704 av herrar Boija och Edström. Kungl. Maj:t har i den nu framlagda propositionen gjort en viss ändring i jämförelse med den nu gällande förordningen och i det föreliggande författningsförslaget undantagit investeringar i fiskefartyg med en dräktighet av upp till och med 100 bruttoregister-ton. Kungl. Maj:ts förslag beaktar dock inte de särskilda svårigheter som investeringsavgiften medför för sjöfarten i dess helhet. Vi hemställer därför att alla i fartyg gjorda investeringar fritages från investeringsavgift. Vi föreslår i detta syfte ändrad lydelse av 5 § femte stycket.

5. Beträffande ersättningsanskaffningar

Enligt det i propositionen framlagda förslaget skall vid ersättningsanskaffningar investeringsavgift beräknas på den totala kostnaden, dock att vid direkt byte av likartade tillgångar avgift endast skall beräknas på erlagd mellanskillnad. Detta stadgande medför, att investeringsavgiften även drabbar sådana investeringar, som är nödvändiga för produktionsapparatens vidmakthållande. Vi anser att en sådan konsekvens i möjligaste mån bör undvikas. Syftet nås om, såsom föreslagits i de likalydande motionerna I: 574 och II: 705, det i propositionen framlagda förslaget ändras så, att vid ersättningsanskaffning av maskin eller annat inventarium avdrag må göras för den utrangerade tillgångens ursprungliga anskaffningsvärde eller, om detta inte kan visas, det belopp, som erhålles vid försäljning av tillgången. Vi hemställer om bifall till detta förslag och föreslår ett tillägg av sådan innebörd till 7 § andra stycket. Härmed tillgodoses i huvudsak motsvarande yrkande i de likalydande motionerna I: 575 och II: 704.

6. Beträffande rätten till avdrag för erlagd investeringsavgift

Såsom påpekats i de likalydande motionerna I: 574 av herr Weiland m. fl. och II: 705 av herr Nelander m. fl. innebär den utformning, som avdragsrätten för erlagd investeringsavgift har enligt propositionen, att den reduktion av avgiften, som blir en konsekvens av avdragsrätten, endast kan utnyttjas av de skattskyldiga, som redovisar vinst under det år avgiften erlagts, medan investeringsavgiften drabbar med sitt fulla belopp, därest verksamheten icke lämnat vinst under året. Sådana bestämmelser verkar oskäligt betungande särskilt för nystartade företag. För att mildra dessa verkningar har i motionerna föreslagits ett tillägg av innebörd, att skattskyldig, som erlagt investeringsavgift men vars rörelse under året visat förlust eller så ringa överskott, att han vid beräkning av nettointäkten av rö-

relsen ej kunnat utnyttja avdragsrätten, får tillgodogöra sig det resterande avdraget intill tre år efter det investeringsavgiften erlagts. Vi hemställer om bifall till nyssnämnda motioner i denna del, och föreslår ett tillägg av nu nämnd innebörd till 10 §. Härigenom tillgodoses även motsvarande yrkande i de likalydande motionerna I: 575 och II: 704.

7. *Beträffande avgiftsbefrielse vid förvärv av begagnat motorfordon*

Synnerligen svårmotiverat synes det oss vara att bilaccis även uttages vid förvärv av begagnat fordon. Stark kritik riktades mot Kungl. Maj:ts förslag på denna punkt i ett stort antal motioner under vårsessionen. Det nu framlagda förslaget innebär dock ingen ändring i denna del. Invändningarna mot att avgiftsbelägga förvärv av begagnade fordon är enligt vår mening synnerligen berättigade. Avgiften på begagnade fordon kan omöjligen tjäna något samhällsekonomiskt syfte. Den försvårar tvärtom en ekonomisk disposition av fordonsparken. Den drabbar vidare i främsta rummet den mindre bärkraftiga delen av landets bilister. Dessa synpunkter överensstämmer med uppfattningen i de likalydande motionerna I: 573 av herr Johan Persson m. fl. och II: 702 av herr Carlsson i Stockholm m. fl., vari yrkats att begagnade fordon undantages från förordningens tillämpning. Vi hemställer om bifall till detta yrkande. Detta medför ett tillägg till 1 § samt ändringar i 2, 3, 4 och 5 §§ ävensom i övergångsbestämmelsen i den föreslagna förordningen om avgift vid investering i motorfordon år 1956.

På grund av vad sålunda anförts får vi beträffande punkterna A 1) och A 2) hemställa,

A) att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 205 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas samt i anledning av de likalydande motionerna I: 568 av herr Gustaf Karlsson m. fl. och II: 698 av herr Johansson i Öckerö m. fl., de likalydande motionerna I: 570 av herr Eskilsson m. fl. och II: 699 av fröken Wetterström m. fl., de likalydande motionerna I: 572 av herrar Franzén och Nils Theodor Larsson samt II: 703 av herr Andersson i Brämhult m. fl., de likalydande motionerna I: 573 av herr Johan Persson m. fl. och II: 702 av herr Carlsson i Stockholm m. fl., de likalydande motionerna I: 574 av herr Weiland m. fl. och II: 705 av herr Nelander m. fl., de likalydande motionerna I: 575 av herrar Ohlon och Svärd samt II: 704 av herrar Boija och Edström ävensom de likalydande motionerna I: 579 av herrar Wehtje och Ebbe Ohlsson samt II: 707 av herrar Cassel och Nilsson i Svalöv,

1) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om investeringsavgift för år 1956 med den ändring, att 2 § utgår samt med de ändringar av 1, 5, 6, 7 och 10 §§ även-

som av 12 § 1 mom. som framgår av följande såsom *reservanternas förslag* betecknade lydelse:

Kungl. Maj:ts förslag

1 §.

Fysisk eller juridisk person, som under det beskattningsår för vilket taxering till statlig inkomstskatt äger rum i första instans år 1957 verkställt investering av nedan angivet slag inom någon av förvärvskällorna *jordbruksfastighet*, annan fastighet eller rörelse och som icke är frikallad från skyldighet att erlagga sådan skatt för inkomst av samma förvärvskälla, skall i enlighet med vad i denna förordning sägs till staten erlagga investeringsavgift.

Från avgiftsskyldighet — — — dylik lokal.

Reservanternas förslag

1 §.

Fysisk eller juridisk person, som under det beskattningsår för vilket taxering till statlig inkomstskatt äger rum i första instans år 1957 verkställt investering av nedan angivet slag inom någon av förvärvskällorna annan fastighet eller rörelse och som icke är frikallad från skyldighet att erlagga sådan skatt för inkomst av samma förvärvskälla, skall i enlighet med vad i denna förordning sägs till staten erlagga investeringsavgift.

5 §.

Har myndighet — — — (= utskottet s. 35 rad 5—s. 36 rad 4) — — — om fondskatt.

För den som yrkesmässigt bedriver fiske skall investering i fartyg och andra för fisket avsedda inventarier, som helt eller så gott som uteslutande användes i sådan rörelse, icke anses såsom avgiftspliktig investering. Vad nu sagts skall dock ej gälla investering i fartyg med bruttodräktighet överstigande 100 registerton.

Investeringsavgift skall ej utgå vid investering i fartyg.

Investering, som tillkommit på direkt föranstaltande av offentlig myndighet, skall ej anses som avgiftspliktig investering.

Från avgiftsplikt skola vidare undantagas investeringar i motorfordon, som äro registrerade eller registreras för yrkesmässig trafik enligt förordningen den 25 oktober 1940 angående yrkesmässig automobiltrafik m. m. (nr 910).

Likaså skola investeringar i enskild järnvägsdrift fritagas från avgiftsplikt.

Kungl. Maj:ts förslag

6 §.

Avgiftspliktig investering inom förvärvskällorna jordbruksfastighet, därest inkomsten därav icke beräknas efter bokföringsmässiga grunder, och annan fastighet skall anses hava verkställt, då den av investeringen föranledda utgiften betalats eller omkostnaden ägt rum, dock att förvärv av byggnad skall anses hava skett det beskattningsår då kontrakt om köpet undertecknats.

Beräknas vid — — — levererade tillgångar.

7 §.

Investeringsavgift skall — — — lagertillgångens saluvärde.

Har vid sådant förvärv av tillgång, som utgör avgiftspliktig investering, såsom likvid eller dellikvid lämnats annan likartad tillgång, skall såsom investeringskostnad anses allenast mellanskillnaden.

När fråga är om avgiftspliktig investering i form av reparation av byggnad, ingående i förvärvskällan jordbruksfastighet, skall som investeringskostnad anses allenast belopp, varmed reparationskostnaden överstiger en procent för år räknat av det i fastighetens taxeringsvärde året näst före taxeringsåret ingående jordbruksvärdet eller — därest i jordbruksvärde ingående värde å skogsmark uppgår till minst femtio procent av jordbruksvärdet — sistnämnda värde efter avdrag för skogs-

Reservanternas förslag

6 §.

Avgiftspliktig investering inom förvärvskällan annan fastighet skall anses hava verkställt, då den av investeringen föranledda utgiften betalats eller omkostnaden ägt rum, dock att förvärv av byggnad skall anses hava skett det beskattningsår då kontrakt om köpet undertecknats.

Har vid sådant förvärv av tillgång, som utgör avgiftspliktig investering, såsom likvid eller dellikvid lämnats annan likartad tillgång, skall såsom investeringskostnad anses allenast mellanskillnaden. *Likaså skall vid beräkning av investeringskostnad för ersättningsanskaffning avdrag göras för den utrangerade tillgångens ursprungliga anskaffningsvärde eller, om detta ej kan visas, för det belopp som erhålles vid försäljningen av tillgången.*

Kungl. Maj:ts förslag

marksvärdet. Beträffande avgiftspliktig investering i form av reparation av byggnad, ingående i förvärvskällan annan fastighet, skall som investeringskostnad anses belopp, varmed reparationskostnaden överstiger två procent för år räknat av den del av det i fastighetens taxeringsvärde året näst före taxeringsåret ingående byggnadsvärdet, i förekommande fall minskat med särskilt maskinvärde, som belöper å sådan del av fastigheten som är upplåten till användning i rörelse på sätt i 3 § sägs. Avser avgiftspliktig investering reparation av byggnad, ingående i förvärvskällan rörelse, skall som investeringskostnad anses belopp, varmed reparationskostnaden överstiger två procent för år räknat av det i fastighetens taxeringsvärde året näst före taxeringsåret ingående byggnadsvärdet, i förekommande fall minskat med särskilt maskinvärde.

Investeringskostnad för — — — särskild förvärvskälla.

Sammanlagda beloppet — — — uppskattade investeringskostnad.

Reservanternas förslag

Beträffande avgiftspliktig investering i form av reparation av byggnad, ingående i förvärvskällan annan fastighet, skall som investeringskostnad anses belopp, varmed reparationskostnaden överstiger två procent för år räknat av den del av det i fastighetens taxeringsvärde året näst före taxeringsåret ingående byggnadsvärdet, i förekommande fall minskat med särskilt maskinvärde, som belöper å sådan del av fastigheten som är upplåten till användning i rörelse på sätt i 3 § sägs. Avser avgiftspliktig investering reparation av byggnad, ingående i förvärvskällan rörelse, skall som investeringskostnad anses belopp, varmed reparationskostnaden överstiger två procent för år räknat av det i fastighetens taxeringsvärde året näst före taxeringsåret ingående byggnadsvärdet, i förekommande fall minskat med särskilt maskinvärde.

10 §.

Investeringsavgiften utgör — — — avgiftsbelagda investeringskostnaden.

Investeringsavgift skall — — — skattepliktig intäkt.

Företagare, som erlagt investeringsavgift men vars rörelse under året visat förlust eller så ringa överskott, att han vid beräkning av nettointäkten av rörelsen ej kunnat utnyttja avdragsrätten, må tillgodogöra sig det resterande avdraget intill tre år efter det investeringsavgiften erlagts.

Kungl. Maj:ts förslag

Reservanternas förslag

12 §.

1 m o m. Till ledning — — — fastställt formulär.

Även om den sammanlagda kostnaden för avgiftspliktiga investeringar icke överstiger 20 000 kronor, skall deklaration som i föregående stycke sägs utan anmaning avgivas av den, som drivit rörelse med omsättning under beskattningsåret överstigande 500 000 kronor, och av den, som ägt eller brukat jordbruksfastighet med större åkerareal än 50 hektar.

Även om den sammanlagda kostnaden för avgiftspliktiga investeringar icke överstiger 20 000 kronor, skall deklaration som i föregående stycke sägs utan anmaning avgivas av den, som drivit rörelse med omsättning under beskattningsåret överstigande 500 000 kronor.

Skyldighet att — — — — — sådan avgift.

2) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om avgift vid investering i motorfordon år 1956 (särskild investeringsavgift) med de ändringar av 1, 2, 3, 4 och 5 §§ ävensom av ikraftträdandebestämmelsen som framgår av följande såsom *reservanternas förslag* betecknade lydelse:

Kungl. Maj:ts förslag

Reservanternas förslag

1 §.

1 §.

För förvärv av personbil, av sådan med skåp-, stationsvagns- eller personbilskarosseri utrustad lastbil vilkens tjänstevikt ej överstiger 1 800 kilogram eller av motorcykel skall under tid, som angives i 2 §, till staten erläggas särskild investeringsavgift i enlighet med vad nedan sägs.

För förvärv av personbil, av sådan med skåp-, stationsvagns- eller personbilskarosseri utrustad lastbil vilkens tjänstevikt ej överstiger 1 800 kilogram eller av motorcykel skall under tid, som angives i 2 §, till staten erläggas särskild investeringsavgift i enlighet med vad nedan sägs, *allt under förutsättning att fordonet vid förvärvstillfället icke var eller tidigare hade varit upptaget i bilregister.*

I denna — — — — — 1951 (nr 648).

2 §.

2 §.

Särskild investeringsavgift enligt denna förordning skall utgå,

a) då ansökan om fordonets upptagande i *eller överförande till* bilre-

Särskild investeringsavgift enligt denna förordning skall utgå, då ansökan om fordonets upptagande i bilregister inkommit till länsstyrel-

Kungl. Maj:ts förslag

gister inkommit till länsstyrelsen efter den 31 december 1955 men före utgången av år 1956; och

b) då anmälan till bilregister om övergång till ny ägare av i registret upptaget fordon från denne inkommit till länsstyrelsen inom tid som nyss angivits.

Har ansökan eller anmälan, som ovan sagts, enligt vägtrafikförordningen bort göras senast före utgången av år 1956 men har den icke verkställt eller verkställts först efter utgången av nämnda år, föreligger ock skyldighet att erlægga avgift.

3 §.

Oaktat vad i 2 § sägs skall särskild investeringsavgift ej utgå

a) därest anmälan om övergång till ny ägare av i bilregister upptaget fordon föranletts av att äganderätten till fordonet övergått genom arv eller testamente eller ock genom bodelning eller eljest på grund av giftorätt;

b) därest innehavare av saluvagnslicens gör anmälan, varom i 17 § 3 mom. andra stycket vägtrafikförordningen förmäles;

c) därest innehavare av saluvagnslicens i annat fall än som vid b) sägs inom i vägtrafikförordningen föreskriven tid gör anmälan om eget förvärv av i bilregister upptaget fordon, vilket inom tre veckor efter förvärvet ånyo övergått till ny ägare, som samtidigt gör anmälan om sitt förvärv;

d) därest anmälan om övergång till ny ägare av i bilregister upptaget fordon göres inom i vägtrafikförordningen föreskriven tid samt åtföljes av sådan i 19 § samma förordning omförd anmälan, vilken föranle-

Reservanternas förslag

sen efter den 31 december 1955 men före utgången av år 1956.

Har ansökan, som ovan sagts, enligt vägtrafikförordningen bort göras senast före utgången av år 1956, men har den icke verkställt eller verkställts först efter utgången av nämnda år, föreligger ock skyldighet att erlægga avgift.

3 §.

Kungl. Maj:ts förslag

Reservanternas förslag

der fordonets överförande från bilregistret till bilreservregistret eller fordonets avförande ur bilregistret;

e) därest ansökan avser överförande till bilregister av reservregistrerat fordon, som den 31 januari 1955 fanns intaget i bilreservregistret och vars ägare är antingen densamme som nämnda dag fanns antecknad såsom fordonets ägare eller ock någon som bekommit fordonet efter denne genom fång som vid a) sägs;

f) därest ansökan avser upptagande i bilregister av i utlandet registrerat fordon, som den 31 januari 1955 fanns intaget i vederbörande utländska register och vars ägare är antingen densamme som nämnda dag däri fanns antecknad såsom fordonets ägare eller ock någon som bekommit fordonet efter denne genom fång som vid a) sägs;

g) därest ansökan avser överförande till bilregister av reservregistrerat fordon, som efter den 31 januari 1955 upptagits i bilreservregistret utan att fråga därvid varit om fall som vid d) sägs och vars ägare är antingen densamme som omedelbart före fordonets upptagande i bilreservregistret fanns antecknad såsom fordonets ägare eller ock någon som bekommit fordonet efter denne genom fång som vid a) sägs; eller

h) därest ansökan avser införande i annat läns bilregister av registrerat fordon, vars ägare är antingen densamme som finnes antecknad såsom fordonets ägare i det bilregister, där fordonet är registrerat, eller ock någon som bekommit fordonet efter denne genom fång som vid a) sägs.

Har någon förvärvat fordon och har detta därefter övergått till ny

Kungl. Maj:ts förslag

Reservanternas förslag

ägare, som antingen den 31 januari 1955 fanns såsom sådan antecknad i bilregister eller bilreservregister eller ock enligt övergångsbestämmelse till förordningen den 11 februari 1955 (nr 21) om avgift vid investering i motorfordon år 1955 (särskild investeringsavgift) icke varit skyldig erlägga däri stadgad avgift, vare ej heller den förre ägaren skyldig erlägga avgift, även om han underlåtit att om sitt förvärv göra vederbörlig anmälan.

Vidare skall från denna förordnings tillämpning sådant fordon vara undantaget, som är frikallat från skatteplikt enligt 2 § förordningen den 2 juni 1922 (nr 260) om automobils katt eller enligt övergångsbestämmelsen till förordningen den 28 september 1951 (nr 654) angående ändrad lydelse av 1, 2 och 5 §§ nyssnämnda förordning den 2 juni 1922, nr 260.

4 §.

Skyldig att erlägga särskild investeringsavgift enligt denna förordning är den, vilken enligt vägtrafikförordningen har att göra ansökan eller anmälan som i 2 § avses.

Avgiften skall inbetalas till länsstyrelsen i samband med ansökan eller anmälan som nyss sagts. Har så ej skett, skall länsstyrelsen omedelbart förordna om avgiftens uttagande. Om tidpunkten för inbetalning av avgift i fall, då ansökan eller anmälan underlåtit, förordnar Kungl. Maj:t.

Beträffande invalidfordon — — — därom förordnar.

Oaktat vad i 2 § sägs skall från denna förordnings tillämpning sådant fordon vara undantaget, som är frikallat från skatteplikt enligt 2 § förordningen den 2 juni 1922 (nr 260) om automobils katt eller enligt övergångsbestämmelsen till förordningen den 28 september 1951 (nr 654) angående ändrad lydelse av 1, 2 och 5 §§ nyssnämnda förordning den 2 juni 1922, nr 260.

4 §.

Skyldig att erlägga särskild investeringsavgift enligt denna förordning är den, vilken enligt vägtrafikförordningen har att göra ansökan som i 2 § avses.

Avgiften skall inbetalas till länsstyrelsen i samband med ansökan som nyss sagts. Har så ej skett, skall länsstyrelsen omedelbart förordna om avgiftens uttagande. Om tidpunkten för inbetalning av avgift i fall, då ansökan underlåtit, förordnar Kungl. Maj:t.

Kungl. Maj:ts förslag

5 §.

1. För fordon av 1955 eller senare års modell skall beträffande beloppet av den särskilda investeringsavgiften gälla följande.

Avgiften beräknas — — — — — tiotal kronor.

För motorcyklar — — — — — 300 kronor.

2. För fordon av 1954 eller tidigare års modell utgör avgiften:

för 1954 års modell	90	} procent av be- lopp, uträknat enligt 1. ovan; samt
» 1953 » »	80	
» 1952 » »	70	
» 1951 » »	60	
» 1950 » »	50	
» 1949 » »	40	
» 1948 » »	30	
» 1947 » »	20	

» 1946 eller tidigare års modell 10 procent av belopp, uträknat enligt 1. ovan.

Avgiften avrundas i förekommande fall till närmast lägre tiotal kronor.

3. Skall avgift beräknas för fordon, beträffande vilket årsmodell icke kan angivas, skall så anses som om fordonet är av det års modell, då fordonet första gången registrerades.

4. Äro två eller flera i bilregister eller bilreservregister antecknade såsom ägare till fordon och överlåter någon av dessa sin äganderättsandel, skall vid ansökan eller anmälan, som i 2 § avses, för förvärvet avgift utgå med allenast så stor del av det enligt 1. eller 2. ovan uträknade beloppet, som motsvarar antingen den andel, vilken enligt anteckning i registret, verkställd i samband med införandet däri av de förutvarande ägarnas namn, tillhört överlåtaren, eller ock, om sådan anteckning ej finnes, hans andel efter huvudtalet.

Reservanternas förslag

5 §.

Beträffande beloppet av den särskilda investeringsavgiften skall gälla följande.

tiotal kronor.

300 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1956; dock att särskild investeringsavgift enligt denna förordning icke skall utgå, då ansökan eller anmälan, som i 2 § sägs, avser förvärv beträffande vilket förordningen den 11 februari 1955 (nr 21) om avgift vid investering i motorfordon år 1955 (särskild investeringsavgift) skall tillämpas.

Reservanternas förslag

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1956; dock att särskild investeringsavgift enligt denna förordning icke skall utgå, då ansökan, som i 2 § sägs, avser förvärv beträffande vilket förordningen den 11 februari 1955 (nr 21) om avgift vid investering i motorfordon år 1955 (särskild investeringsavgift) skall tillämpas.

IV) av herr *Niklasson*.